

UNIVERZITA KARLOVA

Právnická fakulta

Marek Mandrysz

Spoluvlastnictví podílu

Diplomová práce

Vedoucí diplomové práce: doc. JUDr. Kateřina Eichlerová Ph.D.

Katedra obchodního práva

Datum vypracování práce (uzavření rukopisu): 1. 5. 2024

Prohlašuji, že jsem předkládanou diplomovou práci vypracoval/a samostatně, že všechny použité zdroje byly řádně uvedeny a že práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu.

Dále prohlašuji, že vlastní text této práce včetně poznámek pod čarou má 120 565 znaků včetně mezer.

Marek Mandrysz

V Praze dne 1. 5. 2024

Poděkování

Na tomto místě bych rád poděkoval vedoucí mé diplomové práce, doc. JUDr. Kateřině Eichlerové Ph.D. za její cenné rady a připomínky, které mi poskytovala po celou dobu psaní mé práce, a které mi značně pomohly při jejím zpracování.

Dále bych chtěl poděkovat své rodině a přátelům za neutuchající podporu a trpělivost během psaní této práce, stejně jako po dobu celého studia.

V neposlední řadě patří obrovské díky mé partnerce, která mne vždy podporovala, nejen během mého studia.

Obsah

Úvod.....	1
1. Správce podílu	3
1.1. Podstata institutu správy podílu	3
1.1.1. Princip majorizace	4
1.1.1. Běžná a mimořádná správa podílu	6
1.1.1. Kogentnost ustanovení o správci podílu	8
1.2. Osoba správce podílu	10
1.2.1. Volba a odvolání správce.....	12
1.2.2. Přenesení určených záležitostí správy podílu na správce.....	14
1.2.3. Pluralita správců.....	15
1.3. Shrnutí	16
2. Práva a povinnosti správce podílu vůči spoluvlastníkům	17
2.1. Řádný výkon správy.....	17
2.2. Povinnost správu vyúčtovat a povinnosti s tím spojené.....	19
2.3. Povinnost vydat užitky	21
2.4. Náhrada nákladů správce.....	22
2.5. Odměna správce	22
2.6. Shrnutí	23
3. Možnost ukončení účasti na spoluvlastnictví podílu	24
3.1. Samostatný převod spoluvlastnického podílu	24
3.2. Zrušení a oddělení ze spoluvlastnictví	25
3.3. Zrušení spoluvlastnictví	26
3.3.1. Způsoby vypořádání podílu	27
3.3.2. Vypořádání rozdělením podílu.....	28
3.3.3. Vypořádání převedením podílu jednomu nebo více spoluvlastníkům	30
3.3.4. Vypořádání prodejem podílu	32
3.4. Oddělení od spoluvlastnictví	34
3.5. Shrnutí	35
4. Možnost vyloučení spoluvlastnictví podílu společenskou smlouvou.....	37
4.1. Vyloučení spoluvlastnictví družstevního podílu	37
4.2. Vyloučení spoluvlastnictví podílu ve společnosti s ručením omezeným	38
4.2.1. Soulad s autonomií vůle.....	38
4.2.2. Možné využití analogie.....	40
4.2.3. Převážení silnějšího zájmu.....	41
4.3. Shrnutí	43

Závěr.....	44
Seznam zkratek.....	46
Seznam použitých zdrojů	47
Abstrakt a klíčová slova	53
Abstract and key words	54

Úvod

Tato diplomová práce nese název „Spoluvlastnictví podílu“. Pro začátek považuji za vhodné poznamenat, že zde pracuji se dvěma pojmy, které jsou v běžné právní literatuře shodně označovány jako „podíl“. Jedná se o podíl v obchodní korporaci¹ a spoluvlastnický podíl². Pro čtenáře této diplomové práce je nicméně zcela zásadní tyto pojmy rozlišovat. Pokud zmiňuji „podíl“ bez dalšího, jedná se o obchodní podíl, zato spoluvlastnický podíl je vždy napsán celým názvem. V této práci se rovněž zabývám zejména podílem ve společnosti s ručením omezeným, protože zmiňuji-li „společnost“ bez dalšího, jedná se o společnost s ručením omezeným a taktéž „podíl“ bez dalšího je podílem právě v této společnosti. V neposlední řadě dodávám, že zde popisuji ideální podílové spoluvlastnictví³, které nazývám pouze „spoluvlastnictví“.

Cílem této práce je analýza vybraných otázek spoluvlastnictví podílu s poukazem na případné odlišnosti od obecné úpravy spoluvlastnictví společné věci. Myslím si, že se tomuto tématu právní doktrína příliš nevěnuje, přitom jde o zajímavou otázku, která je dle mého názoru i poměrně praktická. Jelikož je toto téma velmi obsáhlé, po konzultaci s vedoucí mé diplomové práce jsem se rozhodl, vybrat jen některé otázky týkající se spoluvlastnictví podílu, které jsem považoval za nejzajímavější. Kýženého cíle své diplomové práce se tudíž snažím dosáhnout odpovědí na základní otázku: „Jak se liší úprava spoluvlastnictví podílu od obecné úpravy spoluvlastnictví společné věci?“. Tuto otázku následně rozvíjím ve třech výzkumných otázkách. Na první z nich se snažím nalézt odpověď v úvodních dvou kapitolách. Dalším dvěma otázkám věnuji samostatné kapitoly. Celkově je tak tato práce strukturována do čtyř kapitol. Výzkumnými otázkami jsou:

Jaké je postavení správce podílu?

Jak může spoluvlastník dosáhnout ukončení své účasti na spoluvlastnictví?

Může být společenskou smlouvou vyloučeno spoluvlastnictví podílu?

První otázka je dle mého názoru tou nejdůležitější, neboť ustanovení § 32 odst. 3 ZOK stanoví, že vůči společnosti může podíl spravovat pouze správce. Bez něj proto prakticky nemůže spoluvlastnictví podílu nikdy fungovat a jeho postavení je tak v tomto tématu naprosto

¹ „Podíl představuje účast společníka na společnosti a práva a povinnosti z této účasti plynoucí“; § 31 ZOK.

² „(Spoluvlastnický) podíl vyjadřuje míru účasti každého společníka na vytváření společné vůle a na právech a povinnostech vyplývajících ze spoluvlastnictví.“; § 1122 odst. 1. OZ.

³ Ideální podílové spoluvlastnictví se vyznačuje existencí podílu, které však nejsou reálně existující, nýbrž pouze myšlené; ZUKLINOVÁ, M. In: DVOŘÁK, J., ŠVESTKA, J. a kol. *Občanské právo hmotné, díl III, věcná práva*. Praha: Wolters Kluwer, 2015. 228 s., s. 71, 74.

klíčové. V první kapitole nadepsané „Správce podílu“ nejdříve popisují, jakým způsobem spoluvlastníci obecně rozhodují o správě podílu. Následně se již věnují osobě správce a nastiňují jeho postavení vůči spoluvlastníkům. Snažím se nalézt odpověď na otázky, zda musí být správce zvolen, jakým způsobem může být volen a odvoláván, a nakonec popisují situaci kdy si spoluvlastníci chtějí zvolit více správců. Na to navazují druhou kapitolou, nadepsanou „Práva a povinnosti správce podílu vůči spoluvlastníkům“, ve které zprvu konstatují, že správce podílu je vůči spoluvlastníkům v postavení příkazníka a co to znamená pro jeho práva a povinnosti. Následně detailně popisují jednotlivá práva a povinnosti správce. Postupně se zabývám povinností řádného výkonu správy, povinností správu vyúčtovat a povinností vydat užitky. Z práv správce upínám pozornost zejména na právo na náhradu nákladů správce a jeho odměnu. Všechna tato práva a povinnosti popisují obecně a poukazují na odlišnosti v mezích spoluvlastnictví podílu.

Druhou otázku považuji za důležitou, jelikož je v mezích spoluvlastnictví podílu mírně potlačena jedna z hlavních zásad spoluvlastnictví, a sice, že nikdo nemůže být nucen setrvat ve spoluvlastnictví, neboť korporátní právo přidává oproti obecné úpravě spoluvlastnictví další omezení. Tuto otázku řeším ve třetí kapitole, která je pojmenovaná „Možnost ukončení účasti na spoluvlastnictví podílu“ a nastiňuji v ní tři možnosti ukončení účasti na spoluvlastnictví. První z nich se týká podmínek samostatného převodu spoluvlastnického podílu na jinou osobu. Následně se věnuji možnostem, jak dosáhnout zrušení spoluvlastnictví podílu; přitom kladu obzvláště důraz na způsoby vypořádání jako na zásadní otázku s tímto tématem související. Na závěr této kapitoly v krátkosti popisují rovněž možnost oddělení ze spoluvlastnictví.

Zajímavost poslední otázky tkví v tom, že spoluvlastnictví může zásadně vzniknout na základě všech právních skutečností, stejně jako vlastnictví. Je proto otázkou, zda do tohoto pravidla může společenská smlouva zasáhnout. V poslední kapitole, která je nadepsaná „Možnost vyloučení spoluvlastnictví podílu společenskou smlouvou“ se proto zaměřuji na problematiku toho, zda a případně za jakých podmínek může společenská smlouva obsahovat takové ujednání. Nejprve pro větší přehled v tématu popisují, jakým způsobem může vůbec spoluvlastnictví podílu vzniknout a analyzuji možnost jeho vyloučení v družstvu. Nakonec se dostávám k jádru tématu a analyzuji soulad vyloučení spoluvlastnictví podílu společenskou smlouvou s autonomií vůle, možné využití analogie s družstevním právem a v závěru soulad se zájmem budoucích spoluvlastníků na svobodném nabývání spoluvlastnictví.

1. Správce podílu

Zákonodárce se s přijetím občanského zákoníku rozhodl změnit definici věci.⁴ To způsobilo odstranění dřívější nejasnosti ohledně toho, zda je podíl věci v právním smyslu. Podíl je dle této definice věcí, konkrétně nehmotnou a movitou ve smyslu § 496 odst. 2 a 498 OZ. To značně usnadnilo otázku spoluvlastnictví podílu, jelikož se na něj již bez jakýchkoli pochybností použijí ustanovení občanského zákoníku upravující spoluvlastnictví společné věci.⁵ Je však třeba brát v potaz odlišnosti, které stanoví zákon nebo povaha podílu. Ne vše, co najdeme v obecné úpravě správy společné věci, uplatníme i na správu podílu. Kromě toho, určili tak společenská smlouva, může být podíl dle § 137 ZOK vtělen do kmenového listu, a to ve formě cenného papíru na řád. Cenný papír je věcí movitou a hmotnou⁶, a proto se na spoluvlastnictví kmenového listu vztahují odchylky, na které v této diplomové práci rovněž upozorním. Vzhledem k výše uvedenému považoval zákonodárce zřejmě za nadbytečné, aby zákon o obchodních korporacích obsahoval větší množství paragrafů zabývajících se tímto tématem. Jediný odstavec, kterým upravuje odchylku od obecné právní úpravy spoluvlastnictví, je § 32 odst. 3 ZOK, který zní: „Je-li podíl v obchodní společnosti ve spoluvlastnictví, jsou spoluvlastníci společným společníkem a podíl spravuje vůči obchodní společnosti jen správce společné věci.“

1.1. Podstata institutu správy podílu

Ustanovení § 1127 OZ stanoví „Z právního jednání týkajícího se společné věci jsou všichni spoluvlastníci oprávněni a povinni společně a nerozdílně“. Právním jednáním se v tomto ustanovení myslí jakékoli jednání, nahodilé nebo pravidelné, které jakkoli souvisí se společnou věcí.⁷ Z tohoto právního jednání jsou pak spoluvlastníci zavázáni společně a nerozdílně a jsou z nich tedy solidární dlužníci anebo solidární věřitelé. Znamená to, že na tuto oblast spoluvlastnictví se použije mimo jiné i úprava společných dluhů a pohledávek dle § 1868

⁴ „Věc v právním smyslu je vše, co je rozdílné od osoby a slouží potřebě lidí“; § 489 OZ, srov. také Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 19.9.2017 sp.zn. 29 Cdo 5719/2016 In: Beck-online [právní informační systém]. Nakladatelství C. H. Beck [cit. 18.6.2023]. Dostupné z <http://www.beck-online.cz/>.

⁵ Vyplyvá to z definice: „Spoluvlastnictví je vlastnický vztah více osob k jedné věci“; NOVOTNÝ, P., NOVOTNÁ, M., KEDROŇOVÁ, K., ŠTROSOVÁ, I., ŠTÝSOVÁ, M. *Nový občanský zákoník, vlastnictví a věcná práva*. [BOOKPORT]. 2. vydání. Praha: Nakladatelství Grada Publishing, 2017. [online]. 168 s. [cit. 23.9.2023]. s. 268. Dostupné z: <https://www.bookport.cz/kniha/novy-obcansky-zakonik-vlastnictvi-a-vecna-prava-4188/>.

⁶ MIKULA, Ondřej. § 514. In: PETROV, J., VÝTISK, M., BERAN, V. a kol. *Občanský zákoník. Komentář*, 2. vydání (2. aktualizace). [Beck-online]. Praha: C. H. Beck. 2023. [online]. [cit. 20.4.2024], marg. č. 3. Dostupné z <https://app-beck-online-cz.ezproxy.is.cuni.cz/bo/document-view.seam?documentId=nnptembsgnpw2nrql4za&tocid=nnptembsgnpw2nrql4za>.

⁷ REMEŠ, J. § 1127. In: PETROV, J., VÝTISK, M., BERAN, V. a kol. *Občanský zákoník. Komentář*, op. cit., marg. č. 1.

a násl. OZ.⁸ To má za následek, že ve většině případů bude právní jednání učiněné spoluvlastníky zavazovat nejen ty spoluvlastníky, kteří se o něj zasadili, ale rovněž i ty, kteří s ním vyslovili nesouhlas.⁹ Jelikož se jedná o věcné právo, a to spadá pod absolutní majetková práva, je toto pravidlo částečně dispozitivní a částečně rigidní. Je tomu tak proto, že dle § 978 OZ se lze odchýlit s účinky vůči třetím osobám od ustanovení zákona, které se týkají absolutních majetkových práv, pouze stanoví-li tak zákon. V tomto případě tomu tak není. To však neznamená, že by si tuto záležitost spoluvlastníci ve svých vnitřních poměrech nemohli určit jinak. Proto například pokud spoluvlastník pro určité právní jednání spojené se společnou věcí nehlasoval, může s ostatními uzavřít dohodu, že případnou ztrátu nesou pouze ti spoluvlastníci, kteří hlasovali pro. Tato spoluvlastnická solidarita se v mezích spoluvlastnictví podílu od obecné úpravy spoluvlastnictví společné věci dle mého názoru nijak neliší.

Všichni spoluvlastníci mají dle § 1126 odst. 1 OZ právo účastnit se správy podílu. Nezáleží na tom, jak velké nebo malé spoluvlastnické podíly jim náleží. I minoritní spoluvlastník by měl mít vždy alespoň možnost seznámit se s rozhodnutím, které činí většinoví spoluvlastníci, stejně jako právo být vyslechnut ohledně svých případných námitek. Toto právo slouží mj. k tomu, aby mohl minoritní spoluvlastník zvážit, zda je pro něj výhodné setrvat ve spoluvlastnictví podílu. Pokud není spoluvlastník spokojen, jak je s podílem nakládáno, může se rozhodnout ze spoluvlastnictví vystoupit.¹⁰ Seznámení minoritního spoluvlastníka s tím, jak bude s podílem nakládáno, však nemusí být zcela detailní. Postačí, pokud zná všechny informace pro to, aby si mohl udělat představu o konkrétní podobě nakládání s podílem.¹¹ Dalším důvodem, proč by měl být minoritní spoluvlastník obeznámen s nakládáním s podílem, je, již v předchozím odstavci zmiňovaná, solidarita spoluvlastníků, kvůli které nese případnou ztrátu i ten spoluvlastník, který byl proti přijetí navrhovaného právního jednání.

1.1.1. Princip majorizace

V režimu správy společné věci se uplatní pravidla obsažená v § 1128 a 1129 OZ, dle kterých o správě společné věci rozhodují spoluvlastníci většinou hlasů. Nicméně zákon o obchodních korporacích stanoví odchylku od těchto pravidel, když v § 32 odst. 3 ZOK zakotvuje povinnost správy podílu vůči společnosti správcem. Nicméně považuji i tak

⁸ Tamtéž, marg. č. 3.

⁹ Tamtéž.

¹⁰ REMEŠ, J. § 1126. In: PETROV, J., VÝTISK, M., BERAN, V. a kol. *Občanský zákoník. Komentář*. op. cit. marg. č. 1.

¹¹ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 31. 7. 2013, sp. zn. 22 Cdo 4079/2011 In: Beck-online [právní informační systém]. Nakladatelství C. H. Beck [cit. 18.6.2023]. Dostupné z: <http://www.beck-online.cz/>.

za důležité vysvětlit, jakým způsobem spoluvlastníci rozhodují o správě podílu. Neboť ačkoli správu vůči společnosti musí vykonávat správce, v ostatních oblastech správy podílu tomu tak není, protože pokud spoluvlastníci na správce tyto záležitosti nepřenesou, pak si záležitosti podílu, které nejsou jednáním vůči společnosti, spravují sami.¹² Dalším důvodem, proč je důležité vysvětlit principy, dle kterých spoluvlastníci rozhodují o správě podílu, je fakt, že spoluvlastníci jsou oprávněni udělovat správci pokyn na základě stejných pravidel.¹³

Klíčovým principem při rozhodování o správě společné věci je tzv. princip majorizace. Podstatou tohoto principu je, že o hospodaření se společnou věcí zásadně rozhodují spoluvlastníci, jejichž podíly představují většinu hlasů, protože klíčovou roli hraje velikost spoluvlastnických podílů jednotlivých spoluvlastníků.¹⁴ V praxi to znamená, že i jeden majoritní spoluvlastník může přehlasovat zbývající spoluvlastníky, pokud je jeho podíl dostatečný pro dosažení požadované většiny. Jaké většiny je potřeba dosáhnout se u různých záležitostí liší. V záležitostech běžné správy vystačí dle § 1128 odst. 1 OZ nadpoloviční většina hlasů, zatímco u mimořádné správy je dle § 1129 odst. 1 OZ potřeba dvoutřetinová většina hlasů.¹⁵ Princip majorizace ovšem z povahy věci nebudeme aplikovat na rozhodnutí ohledně správy společné věci, pro která je potřeba jednomyslnost. Té je dle § 1132 OZ třeba dosáhnout v případě, pokud má být učiněno rozhodnutí, které má společnou věc zatížit, zatížení zrušit, anebo mají být omezena práva spoluvlastníků na dobu přesahující 10 let. Pokud není dosaženo požadované většiny, má každý ze spoluvlastníků právo podat návrh k soudu, aby ten o věci rozhodl. Důvodová zpráva také konstatuje, že není vyloučeno, aby spoluvlastníci našli shodu jiným způsobem, a uvádí příklady jako jsou rozhodnutí rozhodce, arbitra anebo také los.¹⁶

Princip majorizace taktéž nebude aplikován na situace, kdy o správě společné věci rozhodnou spoluvlastníci dohodou. Institut dohody není v občanském zákoníku výslovně vyjádřen, nicméně z podstaty spoluvlastnictví jakožto společenství více osob vyplývá její využití jako základní způsob řešení spoluvlastnických záležitostí a soudy její existenci ve své rozhodovací praxi neustále potvrzují.¹⁷ Dohoda je bezformálním právním jednáním. Není tak

¹² POKORNÁ, Jarmila. § 32. In: LASÁK, J., DĚDIČ, J., POKORNÁ, J., ČÁP, Z., SKÁLOVÁ, J. a kol. Zákon o obchodních korporacích: Komentář. [Systém ASPI]. Praha: Wolters Kluwer, 2021, [online]. [cit. 20.6.2023.]. Dostupné z: <https://www.aspi.cz/products/lawText/13/32968/1/2#>, odst. 3, 1. odstavce.

¹³ Tamtéž.

¹⁴ Usnesení Ústavního soudu ze dne 28. 7. 2009, sp. zn. IV ÚS 968/09. In: Beck-online [právní informační systém]. Nakladatelství C. H. Beck [cit. 20.6.2023]. Dostupné z: <http://www.beck-online.cz/>.

¹⁵ K rozdělení na běžnou a mimořádnou správu viz subkapitola 1.1.2.

¹⁶ Důvodová zpráva k návrhu zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník. [online]. [cit. 21.6.2023]. dostupná z: <http://obcanskyzakonik.justice.cz/images/pdf/Duvodova-zprava-NOZ-konsolidovana-verze.pdf>; s. 295–296.

¹⁷ Srov. např. Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 10. 10. 2017, sp. zn. 22 Cdo 4201/2017. In: Beck-online [právní informační systém]. Nakladatelství C. H. Beck [cit. 21.9.2023]. Dostupné z: <http://www.beck-online.cz/>.

potřeba písemná forma a může být uzavřena ústně, ba dokonce i konkludentně, pokud z jednání spoluvlastníků vyplýne shoda na určené záležitosti.¹⁸ Spoluvlastníci si tedy mohou vybrat, zda o správě společné věci rozhodnou na základě principu majorizace nebo právě dohodou.

1.1.2. Běžná a mimořádná správa podílu

Pojmy „běžná správa“ a „mimořádná správa“ zavedl teprve občanský zákoník. Terminologicky se tak částečně vrací k OZO, který znal také správu společné věci a dělil ji na běžnou správu a důležité změny.¹⁹ V zákoně OZ (1964) jsou tyto instituty vyjádřeny jako „hospodaření se společnou věcí“ a „důležitá změna společné věci“. Pojem správa společné věci byl OZ (1964) rovněž využíván, ale pouze jako jedna z forem hospodaření se společnou věcí, nikoli jako zastřešující pojem jako je tomu v občanském zákoníku.²⁰ Instituty běžné a mimořádné správy se nicméně od svých předchůdců výrazně neliší. Změnil se sice jejich název, ale ve většině případů bude nadále možné aplikovat judikaturu a odbornou literaturu za účinnosti OZ (1964), týkající se hospodaření se společnou věcí a důležité změny společné věci také na správu společné věci dle občanského zákoníku. Neplatí to však zcela bezvýjimečně, neboť v určitých oblastech, a to především v zařazení konkrétních záležitostí do správy řádné či mimořádné, nastal určitý posun. Stejně jako tomu bylo při přijetí zákona OZ (1964), který se spíše přikláněl k řešení více situací skrze režim hospodaření se společnou věcí. Jeho předchůdce, tedy OZO, naopak podřazoval více záležitostí pod režim správy mimořádné.²¹

Podřazení záležitosti pod správný druh správy je v mezích správy společné věci klíčové, neboť pokud je určitá záležitost zařazena do režimu správy mimořádné, tak nejen, že je pro její přijetí požadována vyšší, dvoutřetinová většina hlasů, ale rovněž má přehlasovaný spoluvlastník dle § 1129 odst. 2 OZ možnost navrhnout, aby o dané záležitosti rozhodl soud a má tak možnost zvrátit rozhodnutí většiny. Zákon ovšem neupravuje, které konkrétní záležitosti spadají pod jednotlivé režimy. Ustanovení § 1129 odst. 1 OZ, obsahuje pouze demonstrativní výčet záležitostí spadajících pod správu mimořádnou. Jedná se o podstatné

¹⁸ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 22. 9. 2020, sp. zn. 22 Cdo 1036/2020 In: Beck-online [právní informační systém]. Nakladatelství C. H. Beck [cit. 21.9.2023]. Dostupné z: <http://www.beck-online.cz/>.

¹⁹ KRÁLÍK, Michal. § 1128. In: SPÁČIL, J. a kol. Občanský zákoník III. Věcná práva (§ 976–1474). 2. vydání. [Beck-online]. Praha: C. H. Beck, 2021. [online]. [cit. 28.10.2023]. Dostupný z: <https://app-beck-online-cz.ezproxy.is.cuni.cz/bo/document-view.seam?documentId=nnptembsgfpwk5tlgi3q&groupIndex=0&rowIndex=0&refSource=search>, marg. č. 7.

²⁰ Tamtéž, marg. č. 6.

²¹ Tamtéž, marg. č. 8.

zlepšení nebo zhoršení věci, změnu jejího účelu nebo její zpracování. Poslední jmenovaná záležitost však s ohledem k povaze podílu nenajde v mezích spoluvlastnictví podílu uplatnění.

Odpověď na otázku, které záležitosti patří do režimu správy běžné a které do správy mimořádné, musíme hledat v judikatuře a odborné literatuře. Tyto zdroje nám napoví, ale nepřinesou nám zcela přesnou odpověď. Komentářová literatura se v tomto ohledu také neshoduje. Dle mého názoru je však nejpřijatelnější definicí mimořádné správy ta, která zní: „Jejím cílem je v obecné rovině účelné využití společné věci zejména ve formě úkonů, které se týkají ekonomické stránky společné věci, k jejichž provedení však není z hlediska platnosti nezbytně nutný souhlas všech spoluvlastníků, přičemž sem nespádají ani úkony, které je oprávněn učinit každý podílový spoluvlastník. Jde například o užívání společné věci, její údržbu a úpravu, otázky spojené se zajištěním příjmů a výdajů souvisejících s pronájmem společné věci, shromažďování výnosů ze společné věci na speciálním účtu nebo rozhodnutí o investicích do společné věci.“²² S tímto v zásadě souhlasí i starší judikatura,²³ ačkoli judikatura novější se přiklání spíše k metodě posuzování každého jednotlivého případu jednotlivě a k přiřazení k jednotlivým druhům správy dle okolností případu.²⁴ Touto definicí se tak nelze řídit zcela striktně. Slouží spíše jako nápomoc při posuzování jednotlivých případů. Jestliže jsou pochybnosti, zda určitá záležitost náleží do správy běžné, nebo mimořádné, je třeba mít za to, že se jedná o správu běžnou.²⁵

Při aplikování této definice a jejích příkladů na otázky spoluvlastnictví podílu je však nutné mít na paměti povahu podílu a tudíž fakt, že některé zde uvedené příklady, tedy například úpravu společné věci, nelze na podíl aplikovat. Do režimu mimořádné správy podílu by dle I. Štenglové šlo zařadit např. rozhodnutí o převzetí vkladu na zvýšení základního kapitálu společnosti.²⁶ S tímto jejím názorem se ztotožňuji, jelikož na tomto rozhodnutí závisí budoucí hodnota celého podílu. Je tak v souladu s mnou představenou definicí výše, konkrétně s částí o investici do společné věci, protože s převzetím vkladu se pojí především investice. Je však

²² KRÁLÍK, M. § 1128. In: SPÁČIL, J. a kol. op. cit., marg. č. 15.

²³ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 25. 9. 2012, sp. zn. 22 Cdo 125/2011. In: Beck-online [právní informační systém]. Nakladatelství C. H. Beck [cit. 21.9.2023]. Dostupné z: <http://www.beck-online.cz/>.

²⁴ Např. Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 17. 10. 2017, sp. zn. 22 Cdo 192/2017. In: Beck-online [právní informační systém]. Nakladatelství C. H. Beck [cit. 21.9.2023]. Dostupné z: <http://www.beck-online.cz/>.

²⁵ COUFALÍK, P. § 2432. In: PETROV, J., VÝTISK, M., BERAN, V. a kol. op. cit., marg. č. 2., srov. též Rozhodnutí Nejvyššího soudu Československé republiky ze dne 23. 5. 1928, sp. zn. Rv II 488/27 In: Beck-online [právní informační systém]. Nakladatelství C. H. Beck [cit. 22.10.2023]. Dostupné z: <http://www.beck-online.cz/>.

²⁶ ŠTENGLOVÁ, Ivana. In: BARTOŠÍKOVÁ, Miroslava, ŠTENGLOVÁ, Ivana. *Společnost s ručením omezeným*. [Beck-online]. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2006. [online]. 667 s. [cit. 1.4.2024]. dostupné z: <https://app-beck-online-cz.ezproxy.is.cuni.cz/bo/document-view.seam?documentId=nnptembqgzpwwk4diguya&groupIndex=1&rowIndex=0&refSource=search-facets>, s. 92.

třeba dodat, že toto je možné pouze za předpokladu, že ve společnosti není připuštěna mnohost podílů.²⁷ Ve společnosti s ručením omezeným platí zásada vyjádřena v § 32 odst. 1 ZOK, že každý společník může mít v obchodní korporaci jen jeden podíl. Zákon o obchodních korporacích však dává v § 135 odst. 2 možnost zakotvit ve společenské smlouvě možnost vlastnictví více podílů.²⁸ Zcela souhlasím s autory článku v poznámce pod čarou, jenž tvrdí, že v případě mlčení společenské smlouvy se uplatní zásada jednotnosti podílu.²⁹

Z důvodů výše uvedených bych uzavřel, že pokud není ve společenské smlouvě řečeno jinak, mohou spoluvlastníci převzetím vkladu na zvýšení základního kapitálu potenciálně zvýšit hodnotu svého podílu. Proto se jedná o investici a mělo by se tak jednat o jednu ze záležitostí mimořádné správy, pro kterou je potřeba souhlas dvoutřetinové většiny spoluvlastníků. Naproti tomu, pokud je možnost mnohosti podílů do společenské smlouvy zařazena, pak dle mého názoru záleží, zda se jedná o zvýšení dosavadních vkladů nebo o nové vklady dle § 216 odst. 1, písm. a) ZOK. V případě zvýšení vkladů se bude postupovat stejně, jako je popsáno výše. Naproti tomu převzetím nových vkladů na zvýšení základního kapitálu vznikne podíl nový a pokud se na něm podílejí všichni spoluvlastníci, vznikne k němu další spoluvlastnický vztah.

1.1.3. Kogentnost ustanovení o správci podílu

Ustanovení § 32 odst. 3 ZOK stanoví: „Podíl spravuje vůči společnosti jen správce společné věci.“ Důležitou otázkou při řešení následujících záležitostí správy podílu je, zda je toto ustanovení kogentní či dispozitivní. Jinak řečeno, zda musí být správa podílu vůči obchodní korporaci nutně přenesená na správce, anebo se spoluvlastníci mohou v těchto záležitostech dohodnout jinak. Při řešení této otázky nebudu analyzovat jen právní řád České republiky, ale pokusím se nastínit rovněž některé zahraniční právní řády a jejich úpravu.

Dle doporučení EMCA³⁰ může společenská smlouva, případně statutární orgán při jednání valné hromady určit, že hlasovací práva vůči společnosti bude za spoluvlastníky

²⁷ Tamtéž.

²⁸ JUROŠKA, Jan, ZAVADIL, Matouš. Přirůstání podílů v obchodní korporaci dle zákona o obchodních korporacích. *Právní rozhledy*, 2015, č. 11. [online]. [cit. 11.4.2024]. Dostupné z: <https://app-beck-online-cz.ezproxy.is.cuni.cz/bo/chapterview-document.seam?documentId=nrptembrgvpxa4s7geyv6427ggyde&groupIndex=0&rowIndex=0&refSource=search>, s. 402.

²⁹ Tamtéž.

³⁰ EMCA je koncipována jako samostatně stojící právní instrument, který mohou členské státy přijmout buďto celý nebo jen některé jeho části. Není tedy závazný, ale je to pokus o jakousi harmonizace obchodního práva v rámci Evropského společenství a jeho posun vpřed., KRÜGER ANDERSEN, P a kol. European model company act (EMCA). 1. vyd., 2017. Nordic & European Company Law Working Paper No. 16-26, [online]. [cit. 20.2.2024]. Dostupný z https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=2929348. s. 1.

vykonávat pouze jimi zmocněná osoba, přičemž tato osoba může být jeden ze spoluvlastníků nebo třetí osoba.³¹ Více se tímto problémem EMCA nezabývá. Pouze v komentáři zmiňuje, že by bylo obtížné tuto otázku harmonizovat kvůli odlišnostem v právních řádech. Některé mají totiž otázku správy podílu upravenou podrobně, některé jen okrajově a některé vůbec.³²

Francouzský obchodní zákoník (Code de commerce) upravuje pouze otázku účasti spoluvlastníků na valné hromadě. Spoluvlastníci na zasedání valné hromady musí být zastoupeni pověřeným zástupcem. Zákon dává spoluvlastníkům na výběr, zda si vyberou jako takového zástupce jednoho z nich nebo případně třetí osobu, aby se valné hromady zúčastnila jménem spoluvlastníků. V případě neshody pak může spoluvlastník podat návrh k soudu, který určí osobu, která se jménem spoluvlastníků valné hromady zúčastní.³³ Toto ustanovení je proto dle Francouzské právní úpravy kogentní.

Naproti tomu německý zákon o společnostech s ručením omezeným (GmbHG) obsahuje ustanovení, které výslovně říká, že spoluvlastníci mohou vykonávat práva vyplývající z podílu pouze společně.³⁴ Další ustanovení však říká, že pokud neexistuje společný zástupce spoluvlastníků, může společnost učinit úkony, které má učinit vůči vlastníkovu podílu, vůči kterémukoli ze spoluvlastníků s účinky vůči všem.³⁵ Z toho vyplývá, že spoluvlastníci musí vykonávat práva vyplývající z podílu společně, ale nic jim nebrání, aby si zvolili společného zástupce. Pravidlo o společném zástupci je tak v německém právním řádu dispozitivní a spoluvlastníci si tak mohou zvolit způsob, který jim bude nejvíce vyhovovat.

Polský právní řád rovněž obsahuje ustanovení týkající se společného zástupce. Konkrétně v zákoně o obchodních korporacích (Kodeks spółek handlowych) je stanoveno, že podíl vůči společnosti spravuje společný zástupce. Hned v následujícím odstavci však zákon stanoví, že pokud není správce zvolen, může správu vůči společnosti vykonávat kterýkoli ze spoluvlastníků a také společnost je oprávněna komunikovat záležitosti spojené se správou podílu s kterýmkoli z nich.³⁶ Z výše uvedeného vyplývá dispozitivnost ustanovení o společném zástupci v polském právním řádu.

³¹ Tamtéž, s. 101.

³² Tamtéž.

³³ Code de commerce, 1807 (francouzský obchodní zákoník). [online]. [cit. 20.2.2024]. Dostupný z: <https://wipolex-res.wipo.int/edocs/lexdocs/laws/en/fr/fr199en.pdf>. L225 – 110, s. 67.

³⁴ Gesetz betreffend die Gesellschaften mit beschränkter Haftung – GmbHG. [online]. [cit. 20.2.2024]. Dostupný z: https://www.gesetze-im-internet.de/englisch_gmbhg/englisch_gmbhg.html#p0123, oddíl 18.

³⁵ Tamtéž.

³⁶ Kodeks spółek handlowych. [online]. [cit. 20.2.2024]. Dostupný z: <https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20000941037/U/D20001037Lj.pdf>, art. 184.

Jak je vidět na výše uvedených příkladech, v Evropě je otázka nucené volby správce podílu pojímána různě. Nelze proto komparativní metodou dospět ke zcela jednoznačnému a přesvědčivému závěru. Z výše uvedených právních úprav si však můžeme vzít mimo jiné to, že vždy, když je dáno spoluvlastníkům na výběr, zda chtějí správu vůči společnosti vykonávat společně, nebo si chtějí zvolit zástupce, který bude tuto správu vykonávat za ně, je to v zákoně výslovně uvedeno, nebo to z něj alespoň vyplývá. Ani jednu z těchto možností v právním řádu České republiky nenajdeme. Z toho důvodu bych se přikláním k názoru, že na základě komparativní metody by mělo být ustanovení o jmenování správce podílu dle § 32 odst. 3 ZOK kogentní.

Tuto mou hypotézu podporuje rovněž fakt, že spoluvlastnictví je věcným právem. Věcná práva jsou absolutními majetkovými právy, od kterých se lze dle § 978 OZ s účinky vůči třetím osobám odchýlit, jen když to zákon výslovně připouští. Zákon tak ovšem nečiní.

Nadto když se podíváme na účel tohoto ustanovení, kterým je ochrana společnosti před konflikty spoluvlastníků mezi sebou a rovněž zjednodušení vztahů společnosti se spoluvlastníky, nelze než dojít k závěru, že se od ustanovení § 32 odst. 3 ZOK nelze odchýlit a je tak kogentní.³⁷

1.2. Osoba správce podílu

Správce podílu ve společnosti s ručením omezeným může být jeden ze spoluvlastníků nebo i třetí osoba.³⁸ Toto tvrzení však již neplatí ve spojitosti se správou družstevního podílu, kde zákon v § 32 odst. 4 ZOK stanoví povinnost správy družstevního podílu jedním ze spoluvlastníků. Možnost správy třetí osobou je tak u družstev vyloučena.

Spoluvlastníci mají na výběr, zda se povinnosti jimi zvoleného správce budou vztahovat jen na správu podílu vůči společnosti, nebo mu svým rozhodnutím svěří i jiné záležitosti. Pokud se rozhodnou, že se budou řídit zákonným režimem, a tudíž nerozšíří správci jeho pravomoc správy podílu mimo jednání vůči společnosti, v ostatních záležitostech jednají dle principu majorizace nebo dohody spoluvlastníků.³⁹

³⁷ EICHLEROVÁ, Kateřina In: ČERNÁ, S., ŠTENGLOVÁ, I., PELIKÁNOVÁ, I. a kol. Právo obchodních korporací, 2. vyd., Praha: Wolters Kluwer, 2021, 656 s., s. 339.

³⁸ HAVEL, Bohumil. § 32 In: ŠTENGLOVÁ, I., HAVEL, B., CILEČEK, F., KUHN, P., ŠUK, P. [Beck-online]. 3. vyd. Praha: C.H. Beck, 2020, 1316 s. [online]. [cit. 29.2.2024]. dostupné z: <https://app-beck-online-cz.ezproxy.is.cuni.cz/bo/document-view.seam?documentId=nnptembsgbpwk5tIgmza&groupIndex=0&rowIndex=0&refSource=search>, marg. č. 19.

³⁹ K principu majorizace a dohody spoluvlastníků srov. subkapitola 1.1.1.

Správce společné věci má postavení příkazníka a spoluvlastníci jsou vůči němu v postavení příkazce.⁴⁰ Má to za následek, že mimo úpravy spoluvlastnictví se na správu podílu správcem použijí také ustanovení o příkazu dle § 2430 a násl. OZ.⁴¹

Kromě toho je rovněž v citovaném komentáři nastíněn názor, že pokud je správcem osoba odlišná od spoluvlastníků, vztahuje se na něj i úprava správy cizího majetku dle § 1400 a násl. OZ.⁴² Dovolím si však s tímto názorem J. Pokorné nesouhlasit. Autorka v něm dovozuje použití tohoto ustanovení pouze pro správce, který není spoluvlastníkem. Mám nicméně za to, že se tato právní úprava použije stejně tak i na správce spoluvlastníka, jelikož ten má sice vlastnické právo ke svému spoluvlastnickému podílu, ale k celému podílu má jen právo spoluvlastnické a jeho právo k podílu je tedy dle § 1117 OZ omezeno stejným právem ostatních spoluvlastníků. Nadto se dle § 1116 OZ spoluvlastníci vzhledem k věci jako celku považují za jediného vlastníka. Znamená to, že vůči podílu jsou spoluvlastníci jediným vlastníkem a správce spoluvlastník tak spravuje podíl pro všechny spoluvlastníky jako společného vlastníka. Pokud se tedy správa cizího majetku vztahuje na správce třetí osobu, pak se dle mého soudu použije i na správce spoluvlastníka.

V právní literatuře existují rovněž diskuze o tom, zda lze vůbec použít ustanovení o správě cizího majetku na správu společné věci. Dle mého názoru to možné je, neboť tato ustanovení dopadají subsidiárně na situace, kdy je naplněn požadavek nutné kvality správy na základě splnění několika podmínek. První je soulad s jazykovým výkladem § 1400 OZ, který stanoví, že správci musí být svěřena správa majetku, který mu nepatří, a to ve prospěch beneficianta. Z důvodu výše uvedené rozdílnosti mezi spoluvlastníkem podílu a všemi spoluvlastníky jako společným vlastníkem podílu mám za to, že jazykový výklad je splněn nehledě na to, zda je správcem jeden ze spoluvlastníků nebo třetí osoba. Druhou podmínkou je pak určitá míra samostatnosti správce, na které je správa založena, kdy minimálně část jeho činnosti spočívá na jeho uvážení.⁴³ Tuto podmínku rovněž považuji za splněnou, a to s ohledem na určitou nezávislost správce podílu jako příkazníka v plnění jeho příkazu. Dále nemůže být subsidiární užití správy cizího majetku vyloučeno zákonem, ujednáním stran nebo povahou speciální úpravy.⁴⁴ Zákon subsidiární využití správy cizího majetku neobsahuje a za předpokladu, že si to spoluvlastníci neujednají, zbývá již pouze možnost vyloučení na základě

⁴⁰ Podrobněji k postavení příkazníka viz 2.1.

⁴¹ POKORNÁ, J. § 32 In: LASÁK, J., DĚDIČ, J., POKORNÁ, J., ČÁP, Z., SKÁLOVÁ, J. a kol., op. cit., odst. 3, 1. odstavec.

⁴² Tamtéž.

⁴³ LOKAJÍČEK, Jan. § 1400. In: PETROV, J., VÝTISK, M., BERAN, V. a kol. op. cit. marg. č. 4.

⁴⁴ Tamtéž, marg. č. 8.

povahy speciální úpravy. Ačkoli na tom v okruhu odborné veřejnosti nepanuje všeobecná shoda⁴⁵, mám za to, že povaha institutu spoluvlastnictví společné věci to nevyklučuje. Rovněž samotná důvodová zpráva hovoří o správci společné věci jako o příkladu správy cizího majetku⁴⁶, což je dle mého názoru jednoznačná indicie, že zákonodárce s využitím úpravy správy cizího majetku na správce společné věci počítal. Mám tedy za to, že pokud určitá záležitost nebude upravena ani obecnou úpravou spoluvlastnictví, ani ustanoveními o příkazu, může být subsidiárně použita úprava správy cizího majetku.

1.2.1. Volba a odvolání správce

V této subkapitole se budu věnovat tomu, jak mohou spoluvlastníci zvolit konkrétní osobu do funkce správce. Od toho je třeba důsledně rozlišovat situaci, kdy spoluvlastníci na správce přenesou výkon všech nebo některých záležitostí týkajících se správy podílu. Náležitosti volby správce se však od přenesení výkonu určených záležitostí na správce výrazně neliší. Proto v této subkapitole odkážu jen na několik zvláštností. V ostatních záležitostech odkazuji na subkapitolu 1.2.2.

Osoba správce může být určena stejnými způsoby, kterými může být na správce přenesen výkon záležitostí správy.⁴⁷ Konkrétně dohodou, rozhodnutím spoluvlastníků na základě principu majorizace nebo rozhodnutím soudu, ovšem s určitými odlišnostmi. Dohodou mohou spoluvlastníci určit osobu správce stejným způsobem, jakým jsou na něj oprávnění přenést výkon určených záležitostí. Totéž platí pro volbu správce na základě principu majorizace, ovšem v tomto případě se vždy použije nadpoloviční většina hlasů. Dvoutřetinová většina zde není vyžadována.⁴⁸ Nakonec soud může svým rozhodnutím ustanovit správce ve sporném řízení, k jehož zahájení je aktivně věcně legitimován kterýkoli spoluvlastník, přičemž všichni spoluvlastníci musí být účastníky řízení. Soud po zvážení všech důležitých okolností určí vhodnou osobu správce.⁴⁹ V ostatních záležitostech se volba osoby správce od přenesení určených záležitostí na správce neliší.

⁴⁵ Srov. Tamtéž, marg. č. 10 a TICHÝ, Luboš. § 1400 In: ŠVESTKA, J., DVOŘÁK, J., FIALA, J. a kol. *Občanský zákoník: Komentář, Svazek III, (§ 976-1474)*. [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [online]. [cit. 6.4.2024]. Dostupné z: <https://www.aspi.cz/products/lawText/13/11468/1/2#, III. 8. odstavec>.

⁴⁶ Důvodová zpráva k návrhu zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník. [online]. [cit. 11.10.2023]. dostupná z: <http://obcanskyzakonik.justice.cz/images/pdf/Duvodova-zprava-NOZ-konsolidovana-verze.pdf>; s. 347-348.

⁴⁷ KRÁLÍK, M. §1134 In: SPÁČIL J. a kol., op. cit., marg. č. 18.

⁴⁸ COUFALÍK, P. § 1134. In: PETROV, J., VÝTISK, M., BERAN, V. a kol., op. cit., marg. č. 6.

⁴⁹ Tamtéž, marg. č. 7.

Zvolený správce však musí se svojí volbou do funkce samozřejmě souhlasit. Souhlas je možné získat výslovně; tedy písemně nebo ústně a v případě, že je do funkce správce zvolen jeden ze spoluvlastníků, lze ho dovést i konkludentně dle jednání spoluvlastníka. Pokud spoluvlastník hlasoval pro své zvolení jako správce, nebo pokud uzavřel s ostatními spoluvlastníky dohodu o výkonu funkce, není již třeba jeho výslovný souhlas. Pokud však není souhlas dán, nevede to k neplatnosti nebo neúčinnosti dohody mezi spoluvlastníky. Ten je však podmínkou pro vznik funkce konkrétního správce.⁵⁰ V mezích spoluvlastnictví podílu bychom dle mého názoru pod konkludentní souhlas mohli zařadit mimo jiné situaci, kdy správce začne jakkoli jednat vůči společnosti s odkazem na dohodu spoluvlastníků.

Po udělení souhlasu vzniká příkazní smlouva, která je bezformální a může tudíž uzavřena i ústní formou. Její obsah nemusí být vymezen zcela přesně. Postačí, pokud z ní jednoznačně vyplývá, co je vlastním předmětem závazku.⁵¹

Z výše uvedeného vyplývá, že k volbě správce podílu je zapotřebí, aby se spoluvlastníci nejprve dohodli na vzniku funkce správce. V tomto místě je nicméně třeba připomenout klíčový § 32 odst. 3 ZOK, který mimo jiné kogentně stanoví, že správu podílu vůči společnosti musí vykonávat správce. Vzhledem k tomu není dle mého názoru vůbec potřeba dohody spoluvlastníků ohledně vzniku funkce správce. Znamená to, že na rozdíl od správy společné věci, kde volba správce vyžaduje nejprve vytvoření funkce správce, lze u správy podílu přistoupit rovnou k jeho volbě. To je pro spoluvlastníky dle mého názoru velká výhoda, jelikož se již nemusí zdržovat rozhodnutím o tom, zda funkci správce vytvořit.

Již z dikce ustanovení § 1134 OZ lze vyčíst, že pro odvolání osoby správce se použijí stejné způsoby jako pro jeho jmenování. Správce tedy může být odvolán dohodou spoluvlastníků, jejich rozhodnutím na základě principu majorizace nebo případně rozhodnutím soudu. Poté co je správce odvolán, je třeba na jeho místo zvolit nového správce, případně musí být změněno rozhodnutí týkající se vzniku funkce správce, jinak v určených záležitostech nemohou spoluvlastníci správu vykonávat.⁵²

Při aplikaci těchto závěrů je však nutné mít na paměti, že se způsob volby správce týká vnitřních spoluvlastnických poměrů, pročež si mohou spoluvlastníci tyto záležitosti upravit jinak. Mohou si například, v případě volby pomocí principu majorizace, určit jinou většinu potřebnou pro zvolení správce.⁵³

⁵⁰ Tamtéž. marg. č. 1

⁵¹ BALARIN, J. § 2430. In: PETROV, J., VÝTISK, M., BERAN, V. a kol., op. cit., marg. č. 12.

⁵² KRÁLÍK, M. § 1134. In: SPÁČIL, J. a kol., op. cit., marg. č. 36.

⁵³ COUFALÍK, P. §1134. In: PETROV, J., VÝTISK, M., BERAN, V. a kol., op. cit., marg. č. 8.

1.2.2. Přenesení určených záležitostí správy podílu na správce

V této subkapitole budu psát o tom, jak mohou spoluvlastníci přenést určené záležitosti na správce podílu. Vzhledem k tomu, že správce si spoluvlastníci podílu musí zvolit, jinak nemají možnost podíl vůči společnosti spravovat,⁵⁴ je dle mého názoru na místě bavit se o přenesení dalších záležitostí na správce, spíše než o vzniku funkce správce. Dohoda o vzniku funkce dokonce není dle mého názoru vůbec potřeba.⁵⁵

Spoluvlastníci mohou o přenesení některých dalších záležitostí správy, případně správy podílu jako celku, na zvoleného správce rozhodnout třemi způsoby. První možností je dohoda všech spoluvlastníků. Zákon výslovně nestanoví žádné její formální ani obsahové náležitosti. Postačí, pokud z ní vyplyne shoda všech spoluvlastníků na přenesení určených záležitostí na správce.⁵⁶ Druhou možností, jak dosáhnout přenesení správy dalších záležitostí na osobu správce je rozhodnutí na základě principu majorizace. Většinu potřebnou pro rozhodnutí spoluvlastníci určí podle toho, zda bude správce vykonávat během své funkce pouze správu běžnou, anebo také správu mimořádnou. V případě, že se spoluvlastníci rozhodnou na správce přenést pouze výkon běžné správy, postačí nadpoloviční většina hlasů. Naopak v situaci, kdy bude správce vykonávat mimo běžné správy také mimořádnou, je pro její přenesení potřeba dosáhnout dvoutřetinové většiny hlasů.⁵⁷ Poslední způsob najde využití za situace, kdy se spoluvlastníci nedohodnou na přenesení či nepřenesení správy určených záležitostí na správce. V takovém případě mohou podat návrh soudu a ten ve sporném řízení rozhodne, zda bude správa na správce přenesena. Účastníky řízení přitom budou všichni spoluvlastníci, neboť se rozhodnutí týká jejich práv a povinností. Soud při svém rozhodování přihlédně ke všem důležitým okolnostem případu, především ke společnému zájmu spoluvlastníků, hodnotě podílu, předpokládané výši nákladů budoucí správy atd.⁵⁸

Pokud se spoluvlastníci rozhodnou, že chtějí o záležitostech svěřených správci rozhodovat sami, mohou funkci správce omezit, a to pomocí stejných způsobů jako při rozhodování o přenesení určených záležitostí na správce.⁵⁹ Rozdíl je však v tom, že pokud budou rozhodovat o odejmutí pravomocí správci na základě principu majorizace, postačí vždy souhlas prosté většiny spoluvlastníků.⁶⁰ Je pak nicméně nezbytné dbát na to, aby byl dle tohoto

⁵⁴ Viz 1.1.3.

⁵⁵ Viz 1.2.1.

⁵⁶ COUFALÍK, P. § 1134. In: PETROV, J., VÝTISK, M., BERAN, V. a kol., op. cit., marg. č. 3.

⁵⁷ Tamtéž. marg. č. 4.

⁵⁸ Tamtéž, marg. č. 5.

⁵⁹ Nemohou však samozřejmě omezit správci jeho pravomoci spravovat podíl vůči společnosti.

⁶⁰ COUFALÍK, P. § 1134. In: PETROV J., VÝTISK, M., BERAN, V. a kol., op. cit., marg. č. 4.

rozhodnutí patřičně upraven příkazní vztah. Pokud je správcem podílu jeden ze spoluvlastníků, pak se na základě dohody nebo rozhodnutí většiny, o kterém správce věděl, bez dalšího zužuje rozsah správy, kterou může správce vykonávat. Pokud je ale správcem podílu třetí osoba, pak je tato dohoda nebo rozhodnutí základem pro změnu příkazního vztahu na základě kterého správu vykonává. Nepostačí proto pouze dohoda spoluvlastníků, ale musí být také upraven příkazní vztah.⁶¹

1.2.3. Pluralita správců

Ustanovení § 1137 OZ upravuje situaci, kdy spoluvlastníci převedou správu podílu na více správců. V takovém případě je důležité určit, zda se každý správce věnuje odlišné oblasti správy, nebo se všichni zabývají stejnými záležitostmi. Pokud správa podílu náleží více správcům a spoluvlastníci určí, že každý z nich se bude věnovat odlišným záležitostem, je na každém, aby danou oblast správy vykonával samostatně.⁶² Správci tak fungují vedle sebe a ustanovení § 1137 OZ se na tyto případy neuplatní. Složitější je situace v případě, kdy se má více správců věnovat stejným záležitostem. Zde se již bude třeba řídit § 1137 OZ, který zní: „Svěří-li se správa několika osobám, rozhodují většinou hlasů; každý z nich má jeden hlas.“ Z dikce tohoto paragrafu tedy vyplývá, že správci budou rozhodovat většinou hlasů a to konkrétně většinou prostou. Při rozhodování správců o správě podílu pomocí většiny hlasů se nicméně neuplatní pravidlo, které platí pro rozhodování spoluvlastníků, že váha jejich hlasů se odvozuje z velikosti spoluvlastnického podílu. Každý správce disponuje jedním hlasem a to i za předpokladu, že správci jsou samotní spoluvlastníci. Z hlediska rozhodování správců je tak velikost spoluvlastnických podílu jednotlivých spoluvlastníků irelevantní.⁶³

Současná teorie ani praxe však nenachází jednoznačné řešení situace, dojde-li mezi správci při hlasování k rovnosti hlasů. V komentářové literatuře se vyskytují dvě různá východiska. První z nich říká, že pokud nastane rovnost hlasů, pak o určené záležitosti může rozhodnout soud na návrh správce nebo některého ze spoluvlastníků dle § 1139 OZ.⁶⁴ Druhý názor se snaží překlenout rovnost hlasů rozhodnutím spoluvlastníků na základě principu majorizace, stejně jako v otázkách běžné či mimořádné správy. Podle výsledků hlasování pak dají spoluvlastníci správcům příslušný pokyn.⁶⁵ Tato otázka je sporná, ale dle mého názoru by

⁶¹ KRÁLÍK, M. § 1134. In: SPÁČIL, J. a kol., op. cit., marg. č. 37

⁶² KRÁLÍK, M. § 1137. In: SPÁČIL, J. a kol., op. cit., marg. č. 4.

⁶³ Tamtéž.

⁶⁴ COUFALÍK, P. § 1137. In: PETROV, J., VÝTISK, M., BERAN, V. a kol., op. cit., marg. č. 1.

⁶⁵ VYCHOPEŇ, M. § 1137. In: ŠVESTKA, J., DVOŘÁK, J., FIALA, J. a kol., op. cit., 3. odstavec.

se mělo postupovat spíše druhým způsobem, jelikož záležitosti správy podílu vyžadují dynamičnost a je třeba je řešit co nejdříve, aby nedošlo k finančním ztrátám, či ke zkrácení společnických práv. Na druhou stranu, zastánci řešení této situace rozhodnutím soudu tvrdí, že pokud byl ustanovením správce modifikován výkon správy, bylo by nelogické přenášet tuto správu zpět na spoluvlastníky. Nicméně si myslím, že potřeba rychlého rozhodnutí v případě správy podílu převáží, ačkoli v jiných případech, kde namísto dynamičnosti převažuje spíše statika a dlouhodobost právních vztahů a kde posečkání na soudní rozhodnutí nezpůsobí žádnou škodu, bych se pravděpodobně přiklonil spíše k variantě rozhodnutí soudu.

Ačkoli je pluralita správců u správy společné věci obecně dovolena, je třeba se zamyslet nad zněním § 32 odst. 3 ZOK. V něm je stanoveno, že podíl vůči společnosti spravuje jen správce podílu. Účelem tohoto ustanovení je, aby vztah mezi společností a spoluvlastníky podílu byl co nejjednodušší a zároveň se jedná o určitou ochranu společnosti před případnými spory mezi spoluvlastníky.⁶⁶ Pakliže by spoluvlastníci byli oprávněni zvolit si správců více, mohlo by dojít k situaci, kdy budou všichni spoluvlastníci zvoleni do funkce správce, což by odporovalo účelu tohoto ustanovení. Proto mám za to, že dikce ustanovení § 32 odst. 3 ZOK nedovoluje pluralitu správců v rámci správy podílu vůči společnosti.

Pluralita správců tedy v rámci správy podílu možná je. Nicméně v záležitostech správy podílu vůči společnosti je dle mého názoru nutné držet se zákonného znění, které říká, že podíl vůči společnosti spravuje jen (jeden) správce podílu. Jmenování více správců podílu, kteří budou vykonávat správu vůči společnosti proto dle mého názoru není možné.

1.3. Shrnutí

Správci náleží při správě podílu zcela klíčová role. Jen on totiž může spravovat podíl vůči společnosti. V ostatních záležitostech správy podílu mohou spoluvlastníci rozhodovat, stejně jako při správě společné věci, na základě vzájemné dohody, popřípadě na základě principu majorizace. Stejnými způsoby spoluvlastníci rovněž správce volí. Správcem může být jak jeden ze spoluvlastníků, tak i třetí osoba a je vůči spoluvlastníkům v postavení příkazníka. Rovněž se na něj dle mého názoru subsidiárně použijí ustanovení o správě cizího majetku. Pluralita správců je v případě správy podílu vůči společnosti dle mého soudu vyloučena.

⁶⁶ EICHLEROVÁ, K. In: ČERNÁ, S., ŠTENGLOVÁ, I., PELIKÁNOVÁ, I. a kol., op. cit., s. 339.

2. Práva a povinnosti správce podílu vůči spoluvlastníkům

Správce je dle § 1135 OZ vůči spoluvlastníkům v postavení příkazníka. Jejich vzájemná práva a povinnosti se tak budou řídit mimo jiné i ustanoveními o příkazní smlouvě dle § 2430 a násl. OZ. Právní úprava tím navazuje na úpravu v OZO. V OZ (1964) nebylo zákonem výslovně upraveno, že se na správce použije ustanovení o příkazu, avšak judikatura se nadále ubírala, i když ne příliš do hloubky, tímto směrem.⁶⁷ Zákonodárce veškeré případné pochybnosti odstranil tak, že postavení správce jako příkazníka ukotvil v § 1135 OZ. Správce je povinen spoluvlastníky zastupovat navenek a má stejná práva a povinnosti jako příkazník, a to i v situaci, kdyby ke sjednání samotné příkazní smlouvy nikdy nedošlo.⁶⁸ Pokud je zvolen správce a nejsou konkrétně určena jeho práva a povinnosti, odvíjí se tyto především od povahy věci; podílu. Za stěžejní otázku této kapitoly považuji přiblížení jednotlivých práv a povinností správce.

2.1. Řádný výkon správy

Řádný výkon správy je nejdůležitější povinností správce. Ten je povinen plnit správu poctivě a loajálně. Znamená to, že by měl při výkonu správy upřednostnit zájmy spoluvlastníků před svými vlastními.⁶⁹ V mezích správy podílu se jedná primárně o to, že při jednání se společností vykonává správce své povinnosti takovým způsobem, aby dosáhl výsledku pro spoluvlastníky co nejpříznivějšího. Dále je správce povinen zachovávat mlčenlivost ohledně informací, které se během výkonu funkce dozvěděl. Tato povinnost nezaniká společně se zánikem jeho funkce, nýbrž pokračuje i po této události.⁷⁰

Správce musí u výkonu správy dodržet standard náležité péče. Ten je sice subjektivní, avšak musí splňovat i objektivní kritéria. Nestačí tedy, pokud se správce domnívá, že vykonává správu s náležitými znalostmi a pečlivostí, ale musí tomu tak objektivně být.⁷¹

Jak již bylo řečeno v subkapitole 1.2.1., spoluvlastníci rozhodnou o tom, zda bude správce vykonávat pouze běžnou, nebo k tomu i mimořádnou správu. Jestliže je správce oprávněn vykonávat pouze správu běžnou, potřebuje pro výkon mimořádné správy speciální

⁶⁷ V OZ 1964 nebyla problematika správce společné věci vůbec řešena, proto tehdejší judikatura nemluví o správci společné věci, nýbrž o situaci, kdy se spoluvlastníci dohodnou, že správu určité věci bude vykonávat jeden ze spoluvlastníků nebo jen někteří spoluvlastníci. Viz např. Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 25. 7. 2006, sp. zn. 22 Cdo 2058/2005. In: Beck-online [právní informační systém]. Nakladatelství C. H. Beck [cit. 22.10.2023]. Dostupné z: <http://www.beck-online.cz/>.

⁶⁸ COUFALÍK, P. § 1135. In: PETROV, J., VÝTISK, M., BERAN, V., op. cit., marg. č. 1.

⁶⁹ BALARIN, J. § 2432. In: PETROV, J., VÝTISK, M., BERAN, V., op. cit., marg. č. 7.

⁷⁰ Tamtéž, marg. č. 8.

⁷¹ Tamtéž, marg. č. 5.

pověření od spoluvlastníků. Pokud správce jednal v záležitostech mimořádné správy a dohoda spoluvlastníků určuje, že mu náleží pouze výkon správy běžné a neměl ani zvláštní pověření k takovému jednání, jde o porušení jeho povinností, následkem čehož mu vznikne povinnost náhrady škody.⁷² Mimo to, pokud správce překročí své pravomoci v rámci jednání se třetí osobou, bude to znamenat překročení zástupčího oprávnění.⁷³ To dává spoluvlastníkům možnost nesouhlasu s jeho jednáním. Nesouhlas musí dle § 446 OZ oznámit třetí osobě bez zbytečného odkladu poté, co se o jednání správce dozví. Z jednání pak bude zavázán sám správce, což pro něj znamená, že se třetí osoba bude moct na něm samotném domáhat, aby splnil danou povinnost, nebo aby jí poskytl náhradu škody. Pokud ale spoluvlastníci bez zbytečného odkladu třetí osobě svůj nesouhlas neoznámí, platí, že překročení schválili.⁷⁴ Třetí osoba se však dle § 446 OZ nemůže na správci domáhat ničeho, pokud věděla, nebo musela podle okolností o tomto překročení vědět. Je tomu tak z toho důvodu, že při absenci dobré víry žádný závazek nevznikne a toto právní jednání je tudíž zdánlivé.⁷⁵

V režimu správy podílu je nejčastější situací, která může nastat, překročení zástupčího oprávnění správcem vůči společnosti. Pokud správce překročí své oprávnění, například hlasováním na valné hromadě, které odporuje pokynu spoluvlastníků, mohou po něm žádat buď náhradu škody nebo oznámit společnosti nesouhlas s jeho jednáním. Projevení nesouhlasu s jednáním správce může být nicméně dle mého názoru v praxi poměrně problematické. Někdy totiž není možné, aby se společnost domáhala po správci splnění povinnosti spoluvlastníků, protože některé povinnosti jednoduše musí být splněny právě společníkem společnosti. Pokud tuto povinnost nemůže správce za spoluvlastníky splnit, může společnost žádat jedině náhradu škody.

Správce však není za odchýlení se od pokynů spoluvlastníků odpovědný vždy. Přímo v § 2432 odst. 1. druhé větě je totiž stanovena výjimka, kdy se správce může odchýlit od pokynů spoluvlastníků. Konkrétně se jedná o situace, kdy je to nutné v zájmu spoluvlastníků a nemůže včas obdržet jejich souhlas. Pokud se opět vrátím k příkladu hlasování na valné hromadě, lze toto ustanovení uplatnit v případě, že spoluvlastníci dají správci pokyn pro určité hlasování. Během valné hromady však vyvstanou nové okolnosti, dle kterých správce vyhodnotí potřebu hlasovat jinak, než zněl pokyn spoluvlastníků. Pokud je to v zájmu spoluvlastníků, o záležitosti je třeba hlasovat již na probíhající valné hromadě a opatřit souhlas spoluvlastníků není možné,

⁷² Tamtéž.

⁷³ Tamtéž.

⁷⁴ UHLÍŘ, D. § 446. In: ŠVESTKA, J., DVOŘÁK, J., FIALA, J. a kol., op. cit., II. 3. odstavec.

⁷⁵ TINTĚRA, T. § 440 In: PETROV, J., VÝTISK, M., BERAN, V. a kol., op. cit., marg. č. 24 a 25.

pak správce nemusí daný pokyn spoluvlastníků respektovat. Všechny tyto podmínky předvídané občanským zákoníkem však musí být splněny.

2.2. Povinnost správu vyúčtovat a povinnosti s tím spojené

Další povinností správce, která vyplývá již z dikce § 1135 OZ, je povinnost spoluvlastníkům správu vyúčtovat. Z tohoto ustanovení však nevyplývá, kdy konkrétně je správce povinen tuto povinnost splnit. Řešení je třeba hledat v ustanoveních občanského zákoníku týkajících se příkazní smlouvy. Konkrétně se jedná o § 2435 OZ, který stanoví povinnost předložit vyúčtování spoluvlastníkům na jejich žádost a také po provedení příkazu. Také bychom v souvislosti se splněním správcovy povinnosti podat vyúčtování mohli použít § 1119 OZ, který se ovšem týká obecně možnosti spoluvlastníka domáhat se po ostatních spoluvlastnících vyúčtování toho, jak bylo s podílem nakládáno. Tato povinnost zavazuje správce, který je spoluvlastníkem, ale stejně tak i třetí osobu.⁷⁶ Ustanovení § 1119 OZ, k okamžiku, ke kterému se lze domáhat po správci vyúčtování, uvádí: „Vyúčtování se lze domáhat po uplynutí doby obvyklé povaze správy společné věci, při zániku spoluvlastnictví nebo při zániku účasti v něm anebo z jiných důležitých důvodů“.

K vyřešení otázky, kdy má správce podílu podat vyúčtování, máme proto dvě možnosti. Buď použít ustanovení § 2435 OZ, které se týká příkazu, anebo použít § 1119 OZ, týkající se obecně postavení spoluvlastníka. Osobně se domnívám, že není třeba si vybírat jen jednu možnost, ale obě mohou obstát vedle sebe.⁷⁷ Nehledě na to, zda se jedná o spoluvlastníka, či o třetí osobu, je tak správce povinen podat vyúčtování, když ho o to některý ze spoluvlastníků požádá nebo po splnění příkazu. Stejnou povinnost má i v případě, že má kterýkoli spoluvlastník jiný důležitý důvod, aby mu bylo vyúčtování poskytnuto. Dále při zániku spoluvlastnictví, což se nicméně kryje s případem, kdy správce splní příkaz, jelikož zánikem spoluvlastnictví zaniká i příkazní smlouva. Posledním případem, kdy je správce povinen podat spoluvlastníkům vyúčtování správy, je uplynutí doby obvyklé povaze společné věci. V režimu správy podílu bych řekl, že obvyklou dobou může být např. po schválení účetní závěrky společností.

Co vše je obsahem vyúčtování, je třeba odvozovat od povahy věci v každém jednotlivém případě individuálně.⁷⁸ Co se správy podílu týče, bude dle mého názoru vždy potřeba podat vyúčtování týkající se majetkových práv a povinností spojených s podílem.

⁷⁶ REMEŠ, J. § 1119 In: PETROV, J., VÝTISK, M., BERAN, V. a kol., op. cit., marg. č. 1.

⁷⁷ Srov. KRÁLÍK, M. § 1135 In: SPÁČIL, J. a kol., op. cit., marg. č. 15.

⁷⁸ Tamtéž. marg. č. 20.

Vyúčtování by mělo obsahovat informace o hodnotě samotného podílu, hodnotě podílu na zisku a jiných vlastních zdrojích, případně hodnotu podílu na likvidačním zůstatku a vypořádacího podílu.

V tomto ohledu je velmi významný rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 21. 8. 2019, sp. zn. 22 Cdo 2106/2019. Toto rozhodnutí je důležité ze dvou hledisek. To první se pojí s právní větou: „Za vyúčtování správy společné věci lze považovat shrnující souhrn informací a podkladů informujících spoluvlastníka o stavu věci, realizaci její užitné hodnoty a výsledcích hospodaření a nakládání s ní za určité období. Aby tento cíl byl naplněn, je součástí splnění povinnosti podat vyúčtování také umožnění, aby se spoluvlastník seznámil s obsahem listin a záznamů týkajících se společné věci, tj. s podklady a doklady, o které se vyúčtování opírá. Podle okolností konkrétního případu však nelze vyloučit ani postup, kdy povinnost podat vyúčtování bude splněna již předložením listiny a záznamů týkajících se společné věci.“⁷⁹ Správce tedy nemůže podat pouze souhrnné vyúčtování bez toho, aniž by umožnil spoluvlastníkům nahlížet do dokumentů s tím spojených. V mezích spoluvlastnictví podílu se dle mého názoru jedná hlavně povinnost poskytnout spoluvlastníkům náhled do zápisu z jednání valné hromady. Zápis by měla dle § 188 odst. 3 ZOK společnost, respektive zapisovatel, vyhotovit a odeslat správci do 15 dnů od jednání valné hromady. Ten má následně povinnost zápis uschovat pro případ, že do něj bude chtít některý ze spoluvlastníků nahlédnout.

Druhým důležitým odstavcem právní věty je ve výše uvedeném soudním rozhodnutí tento: „Předložené doklady by měly spoluvlastníkovi poskytnout komplexní přehled o správě společné věci v požadovaném časovém období; vydání pouze některých dokladů požadovaný přehled spoluvlastníku neposkytuje. V procesní rovině tomuto nároku odpovídá procesní povinnost soudu rozhodnout o požadavku na předložení vyúčtování správy se společnou věcí za celé období, ke kterému je takový požadavek v žalobě uplatněn a obsažen.“⁸⁰ Z toho vyplývá, že poskytnuté podklady musí být natolik přesné, aby si z nich spoluvlastník mohl udělat souhrnný obrázek o správě podílu za dané časové období. Pokud si na základě podkladů, které jsou nedostatečné, spoluvlastník představu udělat nedokáže a správce odmítá zbylé podklady vydat, má možnost obrátit se na soud, aby ten správci přikázal vydat veškeré zbylé podklady k tomu potřebné.

Zajímavá je situace, kdy správce nemá možnost předložit vyúčtování ať již jako celek nebo některé jeho části, a to v případě ztráty nebo zničení podkladů. Judikatura se zatím s tímto

⁷⁹ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 21. 8. 2019, sp. zn. 22 Cdo 2106/2019. In: Beck-online [právní informační systém]. Nakladatelství C. H. Beck [cit. 25.10.2023]. Dostupné z: <http://www.beck-online.cz/>.

⁸⁰ KRÁLÍK, M. § 1135 In: SPÁČIL, J. a kol., op. cit., marg č. 20,

případem nesetkala, nicméně pravděpodobně by soud v takovém případě musel postupovat individuálně dle okolností případu. Některé podklady lze opětovně získat, např. může správce požádat společnost o jejich opětovné vydání.⁸¹ V takovém případě by soud nejspíše uložil správci povinnost tyto podklady získat a následně poskytnout spoluvlastníkům. Pokud však jsou požadované podklady nadobro ztraceny a nelze je opětovně získat, pak je situace složitější.⁸² Souhlasím s názorem M. Králíka, který má za to, že by nejspíše mělo být postupováno analogicky dle vindikační žaloby, kdy danou věc nelze vydat.⁸³ Uplatní se proto obecné nástroje, jako je náhrada škody nebo právní následky prodlení dlužníka dle § 1974 OZ, a to v závislosti na konkrétních okolnostech případu.

2.3. Povinnost vydat užitky

V neposlední řadě má správce rovněž povinnost vydat veškeré užitky, které ve spojitosti se svou funkcí získal. Užitky mohou být věci, ale stejně tak cokoli jiného, co může být spoluvlastníkům užitečné, např. informace. Mohou být přitom jak očekávané, tak i neočekávané.⁸⁴ Správce vystupuje vůči společnosti jako zástupce spoluvlastníků a je pro tyto účely i zapsán do seznamu společníků.⁸⁵ Má tak právo na užitky spojené s podílem jako společník. Tyto si však nemůže ponechat, nýbrž musí je vydat spoluvlastníkům. Jako příklad očekávaných užitků lze uvést např. vyplacení podílu na zisku společnosti. Společnost vyplatí patřičný podíl na zisku správci, který jej následně vydá spoluvlastníkům. Příkladem neočekávaných užitků by mohl být například dar, který společnost rozdává společníkům k Vánocům. I ten musí správce vydat spoluvlastníkům.⁸⁶ Správce musí rovněž vydat užitek, který by pro sebe případně získal díky tomu, že porušil pokyny příkazce.⁸⁷

Správce má povinnost vydat užitky vždy, když ho o to některý ze spoluvlastníků požádá, dále při zániku jeho funkce a také když se to jeví účelné. Poslední jmenovaná záležitost se týká situací, kdy např. společnost vyplatí správci podíl na zisku a ten je povinen ho spoluvlastníkům vydat i bez jejich explicitní žádosti. Je důležité poznamenat, že užitky nemusí správce získat jen od společnosti nebo třetích osob, ale rovněž od samotných spoluvlastníků

⁸¹ Tamtéž, marg. č. 24.

⁸² Tamtéž, marg. č. 25.

⁸³ Tamtéž.

⁸⁴ BALARIN, J. § 2435. In: PETROV, J., VÝTISK, M., BERAN, V. a kol., op. cit., marg. č. 3.

⁸⁵ POKORNÁ, J. § 32. In: LASÁK, J., DĚDIČ, J., POKORNÁ, J., ČÁP, Z., SKÁLOVÁ, J. a kol., op. cit., odst. 3., 1. odstavec.

⁸⁶ Tamtéž.

⁸⁷ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 9. 4. 2009, sp. zn. 28 Cdo 785/2009. In: Beck-online [právní informační systém]. Nakladatelství C. H. Beck [cit. 1.11.2023]. Dostupné z: <http://www.beck-online.cz/>.

pro účely výkonu správy;⁸⁸ např. záloha na náklady správce nebo kmenový list, pokud je do něj podíl vtělen.

2.4. Náhrada nákladů správce

Poté, co jsem se v předchozích podkapitolách věnoval správcovým povinnostem, budu nyní upínat pozornost na jeho práva. Prvním z nich je právo na náhradu účelně vynaložených nákladů, které vyplývá přímo z § 1135 OZ. Možnost náhrady nákladů je také jedním z důvodů, proč se na správce použijí ustanovení o příkazu. Může díky tomu dle § 2436 OZ žádat náhradu nákladů, i když není dosaženo pozitivního výsledku. Náklady vynaložené správcem musí být účelně vynaložené, jinak nemá na jejich náhradu nárok. Mám za to, že v režimu spoluvlastnictví podílu se bude jednat o náklady spojené s vyhotovením nebo úschovou vyúčtování a dále např. o náklady spojené s účastí na valné hromadě, tedy cestovné, stravné, nocležné atd. Nelze říci, že varianta, která je pro spoluvlastníky nejlevnější bude vždy nejúčelnější.⁸⁹ Těžko lze po správci například chtít, aby pro účely účasti na jednání valné hromady vyjžděl z místa bydliště ve velmi brzkou ranní hodinu, když může přespat v hotelu, i když to bude jistě dražší varianta. Na druhou stranu účelně vynaložený náklad určitě nebude, pokud si správce pronajme nejluxusnější hotel ve městě. Pro posouzení účelnosti nákladů je vždy třeba posuzovat každý případ individuálně.⁹⁰ V případě, že se spoluvlastníci se správcem neshodnou, zda náklady byly účelné přichází v úvahu soudní řešení sporu.⁹¹

Správce si může dle § 1135 OZ ponechat tu část užitků z podílu, která odpovídá jeho účelně vynaloženým nákladům a spoluvlastníkům tak vydat pouze zbylou část. Avšak o tomto svém kroku má povinnost informovat spoluvlastníky, a to nejpozději v příštím vyúčtování. Pokud se spoluvlastníci se správcem nedohodnou jinak, nahradí mu účelně vynaložené náklady po předložení vyúčtování, a to podle velikosti svých spoluvlastnických podílů.⁹²

2.5. Odměna správce

Na odměnu z výkonu své funkce správce nemá ze zákona nárok, ledaže je to obvyklé.⁹³ Lze ji nicméně dohodou sjednat. Náleží mu pak dle § 2438 odst. 2 OZ odměna i v případě, kdy

⁸⁸ BALARIN, J. § 2435. In: PETROV, J., VÝTISK, M., BERAN, V. a kol., op. cit., marg. č. 4.

⁸⁹ NOVOTNÝ, P., NOVOTNÁ, M., KEDROŇOVÁ, K., ŠTROSOVÁ, I., ŠTÝSOVÁ, M., op. cit., s. 302-303.

⁹⁰ Tamtéž.

⁹¹ Tamtéž.

⁹² COUFALÍK. § 1135. In: PETROV, J., VÝTISK, M., BERAN, V. a kol., op. cit., marg. č. 5.

⁹³ Tamtéž.

k zamýšlenému výsledku nedošlo. To však neplatí, jestliže správce porušil své povinnosti. Obvyklá odměna náleží správci pouze v případě, že vykonává správu jako podnikatel. Převážně se bude jednat o advokáta.⁹⁴ Co je odměnou obvyklou, již ale není stanoveno. Dle mého názoru se nabízí odměna advokáta dle advokátního tarifu, tedy konkrétně 10 % ročního příjmu z podílu a nejméně 1000 Kč ročně.⁹⁵

Správce podnikatel si samozřejmě může v souladu se zásadou smluvní volnosti smluvně vyhradit odměnu odlišnou, nicméně dle mého názoru pouze do doby jeho jmenování do funkce. Pokud tak neučiní, uplatní se zákonný režim. Tím ztrácí možnost smluvní úpravy odměny a je třeba se řídit již zmíněným advokátním tarifem nebo jinou odměnou obvyklou pro dané podnikání.

2.6. Shrnutí

Správce má vůči spoluvlastníkům řadu práv a povinností, která odpovídají na druhé straně právům a povinnostem spoluvlastníků. Mezi nejdůležitější povinnosti správce patří řádný výkon správy, podání vyúčtování a vydání užitků. Jeho nejvýznamnějšími právy jsou naopak právo na náhradu účelně vynaložených nákladů a právo na odměnu. Tyto práva a povinnosti jsem v této kapitole detailně rozebral.

⁹⁴ POKORNÁ, J. § 32. In: LASÁK, J., DĚDIČ, J., POKORNÁ, J., ČÁP, Z., SKÁLOVÁ, J. a kol., op. cit., odst. 3., 1. odstavec.

⁹⁵ Vyhláška č. 177/1996 Sb., Vyhláška ministerstva spravedlnosti o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), § 6 odst. 2.

3. Možnost ukončení účasti na spoluvlastnictví podílu

Pokud se spoluvlastník rozhodne, že již nechce setrvat ve spoluvlastnictví, může svůj spoluvlastnický podíl převést nebo se domáhat zrušení či oddělení ze spoluvlastnictví. V mezích spoluvlastnictví podílu není možné postupovat způsobem, že se spoluvlastník domáhá zrušení jen jeho účasti na společnosti dle ustanovení § 205 ZOK. Tato možnost je vyhrazena pouze pro společníky a jelikož jsou spoluvlastníci společným společníkem, je možné se domáhat pouze zrušení účasti všech spoluvlastníků, nikoli jen některého z nich.⁹⁶

3.1. Samostatný převod spoluvlastnického podílu

S podílem jako celkem dle § 1117 OZ spoluvlastník sám nakládat nemůže. Nicméně dle § 1121 OZ je ke svému spoluvlastnickému podílu v postavení vlastníka a může s ním nakládat podle své libosti. Toto jeho právo je v občanském zákoníku omezeno pouze tím, že dle § 1123 OZ nemůže být na újmu ostatním spoluvlastníkům. Újma v tomto případě neznamena jen protizákonnou újmu, ale není dovoleno ani jednání v souladu s právem, které by způsobilo újmu ostatním spoluvlastníkům. Ti jsou totiž navzájem vázáni tzv. spoluvlastnickou loajalitou.⁹⁷

Spoluvlastník je z hlediska nakládání se svým spoluvlastnickým podílem omezen rovněž všemi omezeními, která se týkají nakládání s podílem. Pro převod spoluvlastnického podílu je proto třeba ve smyslu § 208 a § 209 ZOK získat rovněž souhlas valné hromady a smlouva o jeho převodu musí mít písemnou formu s úředně ověřenými podpisy.⁹⁸ Pokud jsou splněny výše uvedené předpoklady, spoluvlastník může svůj spoluvlastnický podíl převést na jinou osobu nebo s ním jakkoli disponovat jako se svým výhradním vlastnictvím.

V tomto místě je třeba dodat, že pokud je podíl vtělen do kmenového listu, pak dle názoru B. Havla není možné takový podíl částečně převádět.⁹⁹ S tímto jeho názorem se ztotožňuji, jelikož se jedná o celistvou věc, která by dle mého názoru neměla být jako taková dělena a s jejími jednotlivými částmi tak nemůže být částečně nakládáno. Z toho vyplývá, že ani spoluvlastnický podíl na kmenovém listu nelze volně převést. Proto mám za to, že pro uskutečnění takového převodu je potřeba nejprve zrušit kmenový list a až následně převést spoluvlastnický podíl na nevtěleném podílu.

⁹⁶ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. 11. 2017, sp. zn. 29 Cdo 1763/2016. In: Beck-online [právní informační systém]. Nakladatelství C. H. Beck [cit. 21.11.2023]. Dostupné z: <http://www.beck-online.cz/>.

⁹⁷ REMEŠ, J. § 1123. In: PETROV, J., VÝTISK, M., BERAN, V. a kol., op. cit., marg. č. 5.

⁹⁸ EICHLEROVÁ, K. In: ČERNÁ, S., ŠTENGLOVÁ, I., PELIKÁNOVÁ, I. a kol., op. cit., s. 340.

⁹⁹ HAVEL, Bohumil. § 43. In: ŠTENGLOVÁ, I., HAVEL, B., CILEČEK, F., KUHN, P., ŠUK, P., op. cit., marg. č. 8.

3.2. Zrušení a oddělení ze spoluvlastnictví

Je třeba však také pamatovat na situace, kdy spoluvlastník již nechce setrvat ve spoluvlastnictví, nicméně má nadále zájem vlastnit podíl. „Nikdo nemůže být nucen ve spoluvlastnictví setrvat“. Takto zní první odstavec § 1140 OZ, který je zároveň prvním paragrafem v oddílu týkajícím se oddělení a zrušení spoluvlastnictví. Jedná se totiž o základní zásadu týkající se možnosti ukončení účasti spoluvlastníka na spoluvlastnictví. Ustanovení tohoto paragrafu mu tak v případě, že není ve spoluvlastnictví spokojen, dává možnost ukončení jeho účasti na spoluvlastnictví, a to buď pomocí jeho oddělení se nebo úplného zrušení spoluvlastnictví.

Z této zásady však existují výjimky. Jedná se převážně o časově omezené úseky, kdy spoluvlastník žádat oddělení nebo zrušení spoluvlastnictví nemůže. Ne jinak tomu je i v mezích spoluvlastnictví podílu. Některé jsou však díky specifčnosti podílu modifikovány. Zásadní výjimky ze zásady, že nikdo nemůže být nucen setrvat ve spoluvlastnictví podílu, nalezneme již v § 1140 OZ odstavci 2. Z tohoto ustanovení vyplývá, že se spoluvlastník nemůže domáhat oddělení nebo zrušení spoluvlastnictví v nevhodnou dobu, nebo pokud by to způsobilo újmu některému ze spoluvlastníků.

Nevhodná doba je objektivním a přechodným kritériem, které se vztahuje k podílu a k okolnostem, které na něj působí. Vzhledem k těmto okolnostem není vhodné v tento moment spoluvlastnictví zrušit nebo se z něj oddělit. Nevhodná doba znamená především to, že kvůli dočasným okolnostem je cena podílu nižší, než jaká bude po skončení této události. Jedná se o objektivní okolnosti ve vnějším světě, tedy například hyperinflace nebo vojenský konflikt, ale i o některé okolnosti týkající se přímo podílu.¹⁰⁰ Je proto potřeba brát v potaz i poměry ve společnosti, jejíž podíl spoluvlastníci vlastní. Půjde dle mého názoru například o situace, kdy je společnost ve špatné finanční situaci, ale disponuje podloženým plánem, jak krizi v dohledné době překonat.

Újma spoluvlastníka je naopak subjektivním kritériem. Může jít o újmu jednoho nebo i více spoluvlastníků současně. Nelze však brát v úvahu újmu třetí osoby,¹⁰¹ ledaže by se mělo jednat o újmu spoluvlastníkovy osoby blízké¹⁰², jejíž újmu by spoluvlastník důvodně pocíťoval jako újmu vlastní. V takovém případě lze k této újmě přihlídnout.¹⁰³

¹⁰⁰ COUFALÍK P. § 1140. In: PETROV, J., VÝTISK, M., BERAN, V. a kol., op. cit., marg. č. 4.

¹⁰¹ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 29. 6. 2016, sp. zn. 22 Cdo 300/2016 In: Beck-online [právní informační systém]. Nakladatelství C. H. Beck [cit. 23.11.2023]. <http://www.beck-online.cz/>.

¹⁰² Občanský zákoník, § 22 odst. 1

¹⁰³ COUFALÍK P. § 1140. In: PETROV, J., VÝTISK, M., BERAN, V. a kol., op. cit., marg. č. 5.

Mimo těchto důvodů může být zrušení nebo oddělení ze spoluvlastnictví omezeno i jinými způsoby. Tyto případy vyjmenovávají § 1154 a 1155 OZ. Jedná se o ujednání spoluvlastníků, rozhodnutí soudu nebo pořízení pro případ smrti. Speciálním případem pro omezení zrušení spoluvlastnictví podílu je pak situace, kdy zákon nebo společenská smlouva vylučuje převod podílu ve společnosti, jejíž podíl spoluvlastníci vlastní.¹⁰⁴

3.3. Zrušení spoluvlastnictví

Spoluvlastnictví jako celek může být zrušeno dvěma způsoby, a to dohodou spoluvlastníků nebo rozhodnutím soudu.¹⁰⁵

Pro zrušení spoluvlastnictví je vyžadována dohoda všech spoluvlastníků. Nelze tedy toto rozhodnutí učinit na základě principu majorizace. Souhlas všech spoluvlastníků přitom nelze nahradit prohlášením spoluvlastníka, že jiný spoluvlastník je výlučným vlastníkem podílu.¹⁰⁶ Pokud je však podíl ve spoluvlastnictví pouze dvou osob, pak v případě, že jeden z nich převede svůj spoluvlastnický podíl na druhého, je dle názoru Ústavního soudu nutné toto považovat za dohodu o zrušení spoluvlastnictví.¹⁰⁷ Dle § 1141 OZ musí dohoda mimo jiné obsahovat způsob vypořádání.

Zákon rovněž v § 1141 OZ předepisuje pro zánik spoluvlastnictví určitých věcí obligatorní písemnou formu. V tomto výčtu sice podíl nefiguruje, nicméně nehledě na to, jakým způsobem bude spoluvlastnictví vypořádáno, nastane změna ve vlastnictví podílu, čímž dojde i ke změně společníka. Jedná se tedy o převod podílu ve smyslu § 207 a násl. ZOK. Zákon v § 209 odst. 2 ZOK stanoví pro převod podílu písemnou formu s úředně ověřenými podpisy a také to, že je vůči společnosti účinný až doručením smlouvy, v tomto případě tedy dohody. Vzhledem k výše uvedenému mám za to, že při zrušení spoluvlastnictví podílu bude potřeba písemná forma dohody s úředně ověřenými podpisy.

Výše uvedené ovšem neplatí, pokud je podíl vtělen do kmenového listu. Pro jeho převod postačí ústní smlouva, tradice a indosace.¹⁰⁸ K účinnosti zrušení spoluvlastnictví je pak potřeba tuto skutečnost společnosti oznámit a předložit jí kmenový list jeho nabyvatelem.

¹⁰⁴ K tomu viz 3.1.4 odstavec 1.

¹⁰⁵ NOVOTNÝ, P., NOVOTNÁ, M., KEDROŇOVÁ, K., ŠTROSOVÁ, I., ŠTÝSOVÁ, M., op. cit., s. 312, 315.

¹⁰⁶ Rozsudek Nejvyššího soudu Slovenské socialistické republiky ze dne 28. 9. 1973, sp. zn. 2 Cz 87/73 In: Beck-online [právní informační systém]. Nakladatelství C. H. Beck [cit. 23.11.2023]. <http://www.beck-online.cz/>.

¹⁰⁷ Usnesení Ústavního soudu ze dne 4. 4. 2007, sp. zn. I. ÚS 650/06 In: Beck-online [právní informační systém]. Nakladatelství C. H. Beck [cit. 4.3.2023]. Dostupné z: <http://www.beck-online.cz/>.

¹⁰⁸ HAVEL, B., § 137. In: ŠTENGLOVÁ, I., HAVEL, B., CILEČEK, F., KUHN, P., ŠUK, P., op. cit., marg. č. 2.

Druhým způsobem zrušení spoluvlastnictví podílu je rozhodnutí soudu. Zákonná konstrukce je však trochu matoucí, jelikož § 1143 OZ stanoví: „Nedohodnou-li se spoluvlastníci o zrušení spoluvlastnictví, rozhodne o něm na návrh některého ze spoluvlastníků soud“. Spoluvlastník však k podání návrhu soudu nepotřebuje předchozí neúspěšný pokus o dohodu.¹⁰⁹ Soud k němu nicméně může přihlídnout při stanovení náhrady nákladů řízení.¹¹⁰ Vzhledem k tomu, že je rozhodováno o právech a povinnostech všech spoluvlastníků, je nutné, aby byli všichni spoluvlastníci účastníky soudního řízení. V opačném případě soud spoluvlastnictví nezruší.¹¹¹

Nelze podat soudu návrh na pouhé zrušení spoluvlastnictví, nýbrž je třeba, aby ho spoluvlastník spojil s návrhem na vypořádání spoluvlastnictví. Tyto dva návrhy je nutno vždy podat společně, jelikož samostatně o nich soud rozhodnout nemůže.¹¹² Soud není vázán způsobem vypořádání, které navrhl spoluvlastník.¹¹³ Je totiž povinen se řídit jen zákonem, který kogentně stanoví, že musí být dodrženo pořadí způsobů vypořádání a v mnoha případech je tak nucen rozhodnout jinak.¹¹⁴ Z tohoto pravidla však také existují výjimky, které dále více rozvedu.

Spoluvlastnictví podílu zaniká nikoli v okamžiku dohody o jeho zrušení a vypořádání, ale teprve okamžikem realizace zvoleného způsobu vypořádání.¹¹⁵ Totéž platí i v situaci, kdy o zrušení spoluvlastnictví rozhoduje soud a je vypořádáváno rozdělením podílu nebo nařízením jeho prodeje.¹¹⁶

3.3.1. Způsoby vypořádání podílu

Jak bylo řečeno v předchozí podkapitole, při zrušení spoluvlastnictví musí být zároveň rozhodnuto o způsobu jeho vypořádání. Pro rozdělení spoluvlastnictví dohodou je esenciální § 1141 odst. 2 OZ, který zní: „Spoluvlastníci se vypořádají rozdělením společné věci, jejím prodejem z volné ruky nebo ve veřejné dražbě s rozdělením výtěžku, anebo převedením

¹⁰⁹ COUFALÍK, P. § 1143. In: PETROV, J., VÝTISK, M., BERAN, V. a kol., op. cit., marg. č. 1.

¹¹⁰ Tamtéž.

¹¹¹ Tamtéž, marg. č. 4.

¹¹² GONDEKOVÁ, Šárka. Vázanost soudu žalobním návrhem při zrušení a vypořádání podílového spoluvlastnictví. *Bulletin advokacie*, 2016, č. 7-8, [online]. [cit. 12.4.2024.], s. 39-43.

¹¹³ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 25. 5. 2016, sp. zn. 22 Cdo 5353/2015 In: Beck-online [právní informační systém]. Nakladatelství C. H. Beck [cit. 29.11.2023]. Dostupné z: <http://www.beck-online.cz/>.

¹¹⁴ Viz 3.1.1 odstavec 2.

¹¹⁵ COUFALÍK, P. § 1141. In: PETROV, J., VÝTISK, M., BERAN, V. a kol., op. cit., marg. č. 11.

¹¹⁶ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 23. 9. 2010, sp. zn. 21 Cdo 2145/2009 In: Beck-online [právní informační systém]. Nakladatelství C. H. Beck [cit. 29.11.2023]. Dostupné z: <http://www.beck-online.cz/>.

vlastnického práva jednomu nebo více spoluvlastníkům s vyplacením ostatních.“ Je třeba však mít na paměti, že v případě dohody spoluvlastníků je tento výčet pouze demonstrativní a platí tak dispozitivnost občanského zákoníku. Spoluvlastníci si tedy mohou zvolit i jiný způsob, kterým vypořádají svůj podíl.¹¹⁷ Který způsob si pro vypořádání zvolí je jen na nich, nemusí se držet žádného pořadí.

Pokud však zrušuje spoluvlastnictví soud, musí respektovat zákonem dané pořadí způsobů vypořádání. Soud si proto nemůže vybrat, který způsob se mu zdá nejvhodnější, ale pakliže jsou splněny podmínky pro zákonem preferovanější způsob vypořádání, musí jej použít.¹¹⁸ Nejpreferovanějším způsobem vypořádání je rozdělení podílu. Pokud pro něj nejsou splněny předpoklady, přikáže soud podíl jednomu nebo více spoluvlastníkům a nařídí, aby ostatním spoluvlastníkům byla vyplacena náhrada. Pokud ani pro tento způsob nejsou splněny předpoklady, nařídí soud prodej podílu ve veřejné dražbě.¹¹⁹ Dle názoru Nejvyššího soudu není dražba mezi spoluvlastníky zvláštním způsobem vypořádání, nýbrž je jistým poddruhem prodeje věci ve veřejné dražbě s tím rozdílem, že k ní nejsou připuštěny třetí osoby. Proto i tento způsob vypořádání může soud, alternativně ke klasické veřejné dražbě, nařídít.¹²⁰ Pokud ani jeden z těchto způsobů není možný, nemůže soud spoluvlastnictví zrušit, protože v případě rozdělení spoluvlastnictví rozhodnutím soudu je tento výčet způsobů taxativní.¹²¹ Znamená to, že např. prodej podílu z volné ruky, který u rozdělení spoluvlastnictví dohodou zákon výslovně předpokládá, soud nařídít nemůže, protože ve výčtu možných způsobů vypořádání spoluvlastnictví soudem nefiguruje.¹²² Jelikož se jedná o zásadní otázku, v následujících subkapitolách jednotlivé způsoby vypořádání důkladně rozeberu.

3.3.2. Vypořádání rozdělením podílu

Rozdělení společné věci je způsobem, který občanský zákoník preferuje ze všech nejvíce. Ačkoli spoluvlastníky ve výběru způsobu vypořádání dohodou neomezuje žádné pořadí a můžou se tak bez problémů rozhodnout pro kterýkoli jiný způsob, lze předpokládat, že i pro ně bude rozdělení společné věci ve většině případů nejsympatičtější. Korektivem je však

¹¹⁷ COUFALÍK, P. § 1141. In: PETROV, J., VÝTISK, M., BERAN, V. a kol., op. cit., marg. č. 7.

¹¹⁸ Více viz podkapitola 3.3.

¹¹⁹ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 22. 9. 2015, sp. zn. 22 Cdo 1618/2015 In: Beck-online [právní informační systém]. Nakladatelství C. H. Beck [cit. 30.11.2023]. Dostupné z: <http://www.beck-online.cz/>.

¹²⁰ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 3. 8. 2016, sp. zn. 22 Cdo 2208/2015 In: Beck-online [právní informační systém]. Nakladatelství C. H. Beck [cit. 30.11.2023]. Dostupné z: <http://www.beck-online.cz/>.

¹²¹ COUFALÍK, P. § 1143. In: PETROV, J., VÝTISK, M., BERAN, V. a kol., op. cit., marg. č. 14.

¹²² Srov. § 1144 a 1147 OZ.

dle § 1141 OZ skutečnost, že věc nemůže být rozdělena, pokud by po jejím rozdělení už nesloužila k jejímu účelu. V mezích spoluvlastnictví podílu tak půjde o to, zda bude nadále možná účast na společnosti. Otázkou proto je, zda lze vůbec podíl ve společnosti rozdělit na několik částí. Podíly ve společnosti s ručením omezeným jsou dle § 43 odst. 2 ZOK dělitelné, jen pokud toto rozdělení souvisí s převodem nebo přechodem podílu. Vzhledem k tomu, že zrušení spoluvlastnictví soudem je dle mého názoru převodem podílu,¹²³ je možné spoluvlastnictví zrušit rozdělením podílu.¹²⁴ Pokud je však podíl vtělen do kmenového listu, nemůže být dle mého názoru vypořádán jeho rozdělením, a to ze stejných důvodů, proč nemůže být převeden spoluvlastnický podíl na kmenovém listu.¹²⁵

I. Štenglová rovněž v komentované monografii nastiňuje názor, že při vypořádání spoluvlastnictví rozdělením podílu není třeba souhlasu valné hromady.¹²⁶ S tímto se však neztotožňuji, jelikož mám za to, že dle jazykového výkladu § 43 odst. 3 ZOK je každé rozdělení podílu podmíněno souhlasem valné hromady. Toto ustanovení je v zákoně o obchodních korporacích uvedeno na ochranu společnosti, jelikož společně s dělením podílu dojde zpravidla i k převodu podílu, což má za následek změnu rozložení sil v obchodní korporaci.¹²⁷ Proto jsem přesvědčen o tom, že k vypořádání rozdělením podílu je nutný souhlas valné hromady. To platí i při rozdělení podílu soudem. Nicméně k realizaci tohoto způsobu vypořádání je třeba ještě splnit další podmínky. Společnou věc nelze rozdělit také v případě, že by se podstatně snížila její hodnota, anebo by její rozdělení vyžadovalo vysoké náklady.¹²⁸ Vzhledem k povaze podílu mám však za to, že ani jedna z těchto podmínek nebude pro jeho rozdělení představovat překážku, neboť hodnota podílu zůstane stejná a s jejím rozdělením jako věci nehmotné se dle mého názoru nevážou nijak tíživé náklady.

Překážkou by však mohla být korporátní stránka věci. Hodnota nově vzniklých podílů totiž dle § 145 ZOK nesmí klesnout pod minimální hodnotu vkladů, kterou stanoví buď zákon o obchodních korporacích nebo společenská smlouva. V případě společnosti s ručením omezeným § 142 odst. 1 ZOK stanoví nejnižší možnou výši vkladu na 1 Kč. Vklady společníků však bývají mnohem vyšší, takže by ve většině případů neměl být v tomto ohledu problém. Pokud by však společenská smlouva určovala vyšší vkladovou povinnost, případně by výše vkladů na podíl klesla pod zákonem požadovanou 1 Kč, pak by podíl nemohl být rozdělen, a to

¹²³ Viz podkapitola 3.3.

¹²⁴ Shodně: ŠTENGLOVÁ, I. In: BARTOŠÍKOVÁ, M., ŠTENGLOVÁ, I., op. cit., s. 93.

¹²⁵ Více viz podkapitola 3.1.

¹²⁶ ŠTENGLOVÁ, I. In: BARTOŠÍKOVÁ, M., ŠTENGLOVÁ, I., op. cit., s. 93.

¹²⁷ HAVEL, B. § 43. In: ŠTENGLOVÁ, I., HAVEL, B., CILEČEK, F., KUHN, P., ŠUK, P., op. cit., marg. č. 3.

¹²⁸ COUFALÍK, P. § 1144. In: PETROV, J., VÝTISK, M., BERAN, V. a kol., op. cit., marg. č. 5. a 6.

pod sankcí zdanlivosti dle § 145 ZOK. Někdy by také mohlo být problémem, že jen podíly některých minoritních spoluvlastníků by rozdělením klesly pod hranici minimálních vkladů. Pokud se v takovém případě spoluvlastníci nechtějí dohodnout na jiném způsobu vypořádání, přichází dle mého názoru v úvahu rozdělení podílu dle jiného vzorce, který všem spoluvlastníkům dovolí, aby výše jejich vkladu dosáhla požadované minimální hodnoty. Stejně tak může dle jiného vzorce rozdělit spoluvlastnictví soud, ten má však povinnost rozhodnout o peněžité náhradě.¹²⁹

Náklady na rozdělení podílu ponесou spoluvlastníci nikoli dle velikosti podílů, nýbrž rovným dílem. Soud však může svým rozhodnutím od tohoto pravidla ustoupit a určit, že náhradu nákladů ponесou spoluvlastníci jinak.¹³⁰ Samozřejmě pokud o rozdělení podílu rozhodují spoluvlastníci dohodou, je zcela na jejich uvážení, kdo a v jaké výši ponесе náklady spojené s jeho rozdělením.

3.3.3. Vypořádání převedením podílu jednomu nebo více spoluvlastníkům

Dalším z možných způsobů vypořádání je převedení podílu na jednoho nebo více spoluvlastníků. Lze předpokládat, že o podíl bude alespoň některý ze spoluvlastníků jevit nadále zájem.¹³¹ Pokud tomu tak je, pak i z hlediska dohody spoluvlastníků se jeví rozumné řešit vypořádání podílu tímto způsobem. Vzhledem k tomu, že dohoda spoluvlastníků na převedení vlastnického práva na jednoho z nich, je jejich vnitřní záležitostí, občanský zákoník neklade žádné zvláštní podmínky pro vypořádání tímto způsobem. Ustanovení § 1141 odst. 2 OZ sice stanoví vyplacení ostatních spoluvlastníků, ale mám za to, že by nemělo nic bránit dohodě na bezplatném vypořádání podílu.

Občanský zákoník však již vymezuje podmínky pro vypořádání příkázáním podílu jednomu ze spoluvlastníků, o kterém rozhoduje soud. Tento způsob vypořádání soud použije, pokud z jakéhokoli důvodu není možné rozhodnout o rozdělení podílu. Podíl lze přikázat i více spoluvlastníkům za předpokladu, že s tímto řešením souhlasí.¹³² V takovém případě vznikne nové spoluvlastnictví a je třeba v rozhodnutí stanovit i nové spoluvlastnické podíly.¹³³ Při vypořádání tímto způsobem je vyžadován souhlas spoluvlastníků, což jde proti myšlence

¹²⁹ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 30. 5. 2018, sp. zn. 22 Cdo 837/2018 In: Beck-online [právní informační systém]. Nakladatelství C. H. Beck [cit. 2.12.2023]. Dostupné z: <http://www.beck-online.cz/>.

¹³⁰ COUFALÍK, P. § 1144. In: PETROV, J., VÝTISK, M., BERAN, V. a kol., op. cit., marg. č. 8.

¹³¹ ZUKLINOVÁ, M. In: DVOŘÁK, J., ŠVESTKA, J. a kol., 2015, op. cit., s 81–82.

¹³² COUFALÍK, P. § 1147. In: PETROV, J., VÝTISK, M., BERAN, V. a kol., op. cit. marg. č. 1.

¹³³ Zpráva Nejvyššího soudu Slovenské socialistické republiky ze dne 8. 3. 1973, sp. zn. Cpj 8/72. In: Beck-online [právní informační systém]. Nakladatelství C. H. Beck [cit. 3.12.2023]. Dostupné z: <http://www.beck-online.cz/>.

vyjádřené v podkapitole 3.3., že soud může rozhodnout o určitém způsobu vypořádání i proti vůli navrhovatele. Tento rozpor je dle mého názoru způsoben zněním § 1140 OZ, že nikdo nemůže být nucen setrvat ve spoluvlastnictví. Kdyby soud o zrušení a vypořádání spoluvlastnictví rozhodl tak, že vytváří spoluvlastnictví nové, v podstatě by nutil spoluvlastníky k setrvání ve spoluvlastnickém vztahu, což je zcela v rozporu s výše uvedeným ustanovením a není možné tento stav akceptovat.

Pokud o podíl jeví zájem jen jeden spoluvlastník a splňuje i další podmínky, je rozdělení věci jednoduché a soud ho přikáže jemu. Pokud však o podíl projeví zájem více spoluvlastníků a nesouhlasí s vytvořením nového spoluvlastnického vztahu, pak soud určí, kterému z nich přikáže podíl do výlučného vlastnictví dle několika kritérií. Tato kritéria nejsou zákonem výslovně stanovena, ale v rozhodovací praxi soudů jsou běžně aplikovány.¹³⁴

Prvním a nejdůležitějším kritériem pro přikázání podílu je, zda spoluvlastník, který má nabyt podíl do svého vlastnictví, vlastní dostatek finančních prostředků pro vyplacení ostatních.¹³⁵ Toto měřítko je navíc spolu se zájmem o vlastnění podílu podmínkou jeho přikázání, jelikož pokud spoluvlastník nemá dostatek prostředků na vyplacení ostatních, nemůže mu být podíl přikázán. Soud je pak nucen rozhodnout o přikázání podílu jinému spoluvlastníkovi, případně musí být rozhodnuto o vypořádání prodejem podílu.¹³⁶

Následujícím kritériem je vztah k věci.¹³⁷ Mám za to, že by se v záležitostech podílu mohlo jednat o situaci, kdy jeden ze spoluvlastníků je výlučným vlastníkem všech ostatních podílů ve společnosti. V takovém případě se jeví nejlogičtější řešením přikázání podílu tomuto spoluvlastníkovi a vytvoření tak jednočlenné společnosti. Dalším měřítkem pro přikázání podílu jednomu ze spoluvlastníků je velikost jejich spoluvlastnických podílů.¹³⁸ Bylo by nelogické, kdyby soud přikázal podíl minoritnímu spoluvlastníkovi, vlastníci mu jen nepatrný spoluvlastnický podíl, na úkor toho, který vlastní spoluvlastnický podíl mnohonásobně větší. Posledním z mnou představených kritérií je chování spoluvlastníka vůči ostatním spoluvlastníkům za trvání spoluvlastnictví, případně během soudního řízení. Soud

¹³⁴ srov. např. Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 17. 6. 2015, sp. zn. 22 Cdo 1450/2015 In: Beck-online [právní informační systém]. Nakladatelství C. H. Beck [cit. 3.12.2023]. Dostupné z: <http://www.beck-online.cz/>.

¹³⁵ NOVOTNÝ, P., NOVOTNÁ, M., KEDROŇOVÁ, K., ŠTROSOVÁ, I., ŠTÝSOVÁ, M., op. cit., s. 318 až 319.

¹³⁶ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 15. 6. 2016, sp. zn. 22 Cdo 1942/2016 In: Beck-online [právní informační systém]. Nakladatelství C. H. Beck [cit. 3.12.2023]. Dostupné z: <http://www.beck-online.cz/>.

¹³⁷ CHALUPA, L. Zákonná kritéria přikázání společné věci. *Bulletin advokacie*, 2008, č. 4, [online]. [cit. 9.4.2024], s. 23-24.

¹³⁸ Tamtéž.

může přihlídnout k jeho protiprávnímu nebo nepoctivému jednání a podíl mu proto nepřikázat.¹³⁹

Toto jsou jen některá obecná měřítká, kterými se soud může řídit. Jejich seznam není uzavřen, a tak soud musí zvážit tyto, stejně jako veškerá jiná možná kritéria, aby správně rozhodl o tom, komu podíl přikáže. Zákon ani judikatura přitom nestanoví pořadí ani důležitost těchto kritérií. Soud je musí posoudit v jejich vzájemné souvislosti a v každém jednotlivém případě jednotlivě vzhledem k povaze věci.¹⁴⁰ Co se přikázání podílu týče, jsem např. přesvědčen, že se soud bude mimo jiné zabývat i názorem společnosti.

Spoluvlastníkům, kterým nebyl podíl přikázán, náleží náhrada. Tu stanoví soud na základě svého uvážení, které by však mělo vycházet z ceny, za kterou by bylo možno prodat celý podíl v daném místě a čase. Z celkové ceny podílu následně soud vypočte, jakou hodnotu má spoluvlastnický podíl, který má být vyplacen.¹⁴¹ Soud však nemusí vycházet jen z obvyklé ceny podílu, ale může také přihlídnout k ostatním okolnostem případu, které by mohly výši výsledné náhrady změnit, a to buď ji zvýšit, snížit nebo ve výjimečných případech nemusí náhradu přiznat vůbec. Půjde především o situace, kdy se modifikace náhrady bude soudu zdát správná. Například z důvodu zavrženíhodného chování jednoho ze spoluvlastníků.¹⁴² Při respektování autonomie vůle judikatura také dovodila, že navrhnou-li to všichni spoluvlastníci, nebo alespoň ten, kdo z toho nemá prospěch, přikáže soud výši náhrady dle tohoto návrhu. Soudy konkrétně zdůrazňují: „Navrhuje-li proto spoluvlastník na vypořádání vyšší částku, má si být vědom odpovědnosti svého vlastního jednání.“¹⁴³

3.3.4. Vypořádání prodejem podílu

Pokud si spoluvlastníci, kteří uzavírají dohodu o zrušení spoluvlastnictví, nevyberou vypořádání rozdělením společné věci, ani přikázáním podílu jednomu ze spoluvlastníků, mají možnost podíl vypořádat jeho prodejem s rozdělením výtěžku. Prodej třetí osobě však může mít svá úskalí. Zákon o obchodních korporacích nebo společenská smlouva totiž mohou v některých případech omezovat nebo zakazovat převod podílu. Podíl ve společnosti s ručením

¹³⁹ Tamtéž.

¹⁴⁰ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 16. 10. 2016, sp. zn. 22 Cdo 2024/2016. In: Beck-online [právní informační systém]. Nakladatelství C. H. Beck [cit. 28.3.2024.]. Dostupné z: <http://www.beck-online.cz/>.

¹⁴¹ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 19. 11. 2015, sp. zn. 22 Cdo 2908/2015 In: Beck-online [právní informační systém]. Nakladatelství C. H. Beck [cit. 6.12.2023.]. Dostupné z: <http://www.beck-online.cz/>.

¹⁴² Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 27. 3. 2018, sp. zn. 22 Cdo 6058/2017-I. In: Beck-online [právní informační systém]. Nakladatelství C. H. Beck [cit. 6.12.2023.]. Dostupné z: <http://www.beck-online.cz/>.

¹⁴³ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 18. 10. 2016, sp. zn. 22 Cdo 1114/2016 In: Beck-online [právní informační systém]. Nakladatelství C. H. Beck [cit. 6.12.2023.]. Dostupné z: <http://www.beck-online.cz/>.

omezeným lze ze zákona neomezeně převést na jiného společníka společnosti. Avšak dle § 207 ZOK může společenská smlouva tento převod podmínit souhlasem valné hromady. Pokud se však spoluvlastníci rozhodnou prodat podíl osobě, která není společníkem společnosti, musí dle § 208 ZOK prodej schválit valná hromada. To však opět neplatí v případě, že společenská smlouva určí něco jiného. V případě, že je podíl vtělen do kmenového listu, nesmí být jeho převoditelnost dle § 137 odst. 2 ZOK nijak omezena, nebo podmíněna. Znamená to, že kmenový list může být prodán a jeho výtěžek mezi spoluvlastníky rozdělen bez jakýchkoli omezení.

Zákon dává spoluvlastníkům v § 1141 OZ možnost podíl prodat z volné ruky nebo ve veřejné dražbě. Mám však za to, že pokud ve společenské smlouvě není stanovena volná převoditelnost na třetí osoby, je pro prodej podílu ve veřejné dražbě vyžadován souhlas společnosti. Společnost však dle mého názoru nemusí vyslovit souhlas s dražbou jako takovou, ale bude muset dát souhlas s převodem konkrétní osobě, které byl udělen příklep, stejně jako při dražbě podílu v exekuci.¹⁴⁴ Pokud se však dražba koná pouze v okruhu společníků společnosti, a společenská smlouva nestanoví pro tento převod omezení, není souhlas společnosti vyžadován.¹⁴⁵ Jak však bylo zmíněno v podkapitole 3.2., vzhledem k tomu, že si spoluvlastníci mohou vybrat i jiný způsob vypořádání spoluvlastnictví, ani tyto dvě zákonné možnosti nejsou jediné možné. Podíl tak je možné prodat i jakýmkoli jiným způsobem.

„Prodej z volné ruky znamená to, že spoluvlastníci společně, prostřednictvím jednoho nebo více spoluvlastníků, nebo i prostřednictvím třetí osoby společnou věc prodají na trhu.“¹⁴⁶

Podíl může být také prodán ve veřejné dražbě. V takovém případě se její náležitosti řídí zákonem č. 26/2000 Sb. (zákon o veřejných dražbách). Ten stanoví, mimo jiné, co je to veřejná dražba.¹⁴⁷ Pokud se spoluvlastníci rozhodnou prodat svůj podíl tímto způsobem, postupuje se dle ustanovení o dobrovolné veřejné dražbě.¹⁴⁸ Výtěžek si následně rozdělí mezi sebe, dle velikosti spoluvlastnických podílů, nedohodnou-li se dle § 1122 odst. 1 jinak. V tomto místě je třeba dodat, že již vešel v platnost zákon č. 250/2023 Sb. (zákon o veřejných dražbách), který

¹⁴⁴ DĚDIČ, J. Obchodní podíl v exekuci a konkursu – současný stav a budoucnost (Nezbytnost interpretace právní úpravy „effet utile“). *Právní rozhledy*, 2012, č. 15-16, s. 531-539.

¹⁴⁵ Viz předchozí odstavec.

¹⁴⁶ VYCHOPEŇ, M. § 1141. In: ŠVESTKA, J., DVOŘÁK, J., FIALA, J. a kol., op. cit., odst. 2, 2. odstavec.

¹⁴⁷ „Dražbou je veřejné jednání, jehož účelem je přechod vlastnického nebo jiného práva k předmětu dražby, konané na základě návrhu navrhovatele, při němž se licitátor obrací na předem neurčený okruh osob přítomných na předem určeném místě, nebo v prostředí veřejné datové sítě na určené adrese, s výzvou k podávání nabídek, a při němž na osobu, která za stanovených podmínek učiní nejvyšší nabídku, přejde příklepem licitátora vlastnictví nebo jiné právo k předmětu dražby, nebo totéž veřejné jednání, které bylo licitátorem ukončeno z důvodu, že nebylo učiněno ani nejnižší podání“, Zákon č. 26/2000 Sb. (Zákon o veřejných dražbách), § 2 písm. a).

¹⁴⁸ Zákon o veřejných dražbách, § 17 a násl.

s účinností od 1. 1. 2025 zrušuje zákon č. 26/2000 Sb.¹⁴⁹ Náležitosti veřejné dražby se tak od roku 2025 mohou lehce odlišovat.¹⁵⁰

Pokud spoluvlastnictví zrušuje soud a vypořádává podíl jeho prodejem, občanský zákoník stanoví pouze možnost jeho prodeje ve veřejné dražbě. Tuto soud nařídí až poté, co nejsou splněny podmínky pro jeho rozdělení nebo přikázání.¹⁵¹ Stejně jako pro veřejnou dražbu na základě dohody je však, dle mého soudu, vyžadován v některých případech souhlas společnosti.¹⁵² Soud svým rozhodnutím veřejnou dražbu nařídí a rozhodne o tom, jakým způsobem bude rozdělen výtěžek, ale spoluvlastnictví zanikne až prodejem podílu, nikoli tímto soudním rozhodnutím.¹⁵³

Taktéž jako u dražby na základě dohody spoluvlastníků se bude dražba na základě soudního rozhodnutí řídit dle části druhé zákona o veřejných dražbách – dražby dobrovolné. Je tomu tak, protože soud pouze nařizuje veřejnou dražbu. Její realizace je i nadále v kompetenci spoluvlastníků. Nekoná se tedy na návrh třetí osoby – věřitele, jako je tomu u dražeb nedobrovolných. To je rovněž i důvodem, proč podíl může být stále prodán i jiným způsobem, dle dohody spoluvlastníků.¹⁵⁴

Poté, co je podíl vydražen a vzešel z něj výtěžek, zbývá vyřešit otázku, jak soud výtěžek rozdělí. Jako první je z něj třeba zaplatit realizaci dražby a vyrovnat všechny závazky, které mají spoluvlastníci mezi sebou. Následně přistoupí soud k samotnému rozdělení zbylé části výtěžku, kterou spoluvlastníkům vyplatí dle velikosti spoluvlastnických podílů.¹⁵⁵ Pokud však bude mít soud za to, že je spravedlivé vzhledem k okolnostem rozdělit výtěžek jinak, může tak učinit.¹⁵⁶

3.4. Oddělení od spoluvlastnictví

Existuje reálná možnost, že se jeden ze spoluvlastníků bude chtít od spoluvlastnictví oddělit, ale ostatní spoluvlastníci budou mít zájem na zachování spoluvlastnického vztahu. V takovém případě nemusí být spoluvlastnictví úplně zrušeno, ale pouze se část věci, která

¹⁴⁹ Zákon o veřejných dražbách, § 64.

¹⁵⁰ Tyto odlišnosti nicméně nejsou nikterak zásadní. Jde především o to, že bylo zrušeno dělení na dražby dobrovolné a nedobrovolné a tím došlo k jejich sjednocení.

¹⁵¹ ZUKLINOVÁ, M. In: DVOŘÁK, J., ŠVESTKA, J. a kol., 2015, op. cit., s. 82.

¹⁵² Viz první a druhý odstavce této subkapitoly.

¹⁵³ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 23. 9. 2010, sp. zn. 21 Cdo 2145/2009. In: Beck-online [právní informační systém]. Nakladatelství C. H. Beck [cit. 12.12.2023]. Dostupné z: <http://www.beck-online.cz/>.

¹⁵⁴ COUFALÍK, P. § 1147. In: PETROV, J., VÍTISK, M., BERAN, V. a kol., op. cit., marg. č. 15.

¹⁵⁵ ZUKLINOVÁ, M. In: DVOŘÁK, J., ŠVESTKA, J. a kol., 2015, op. cit., s. 82.

¹⁵⁶ COUFALÍK, P. § 1147. In: PETROV, J., VÍTISK, M., BERAN, V. a kol., op. cit., marg. č. 17.

odpovídá spoluvlastnickému podílu spoluvlastníka, od věci oddělí a případně tak do osobního vlastnictví bývalého spoluvlastníka.¹⁵⁷ Občanský zákoník o oddělení ze spoluvlastnictví hovoří pouze marginálně, konkrétně v ustanovení § 1140 odst. 2 OZ věta první stanoví: „Každý ze spoluvlastníků může kdykoli žádat o své oddělení ze spoluvlastnictví, lze-li předmět spoluvlastnictví rozdělit, nebo o zrušení spoluvlastnictví“. Z dikce tohoto ustanovení vyplývá podmínka oddělení ze spoluvlastnictví, kterou je reálná dělitelnost věci. Podíl ve společnosti s ručením omezeným je dle § 43 odst. 2 ZOK dělitelný při převodu a přechodu podílu.¹⁵⁸ Tato podmínka je splněna, proto je možné se ze spoluvlastnictví podílu oddělit. Pokud je však podíl vtělen do kmenového listu, nemůže se spoluvlastník oddělit, jelikož dle mého názoru není přípustné kmenový list rozdělit.¹⁵⁹

Z podstaty věci nicméně dle mého názoru vyplývá ještě jedna podmínka oddělení ze spoluvlastnictví, jmenovitě podíl, od kterého se má spoluvlastník oddělit, musí být ve spoluvlastnictví minimálně tří osob. Náleží-li podíl jen dvěma osobám, nelze již hovořit o oddělení ze spoluvlastnictví, nýbrž jedná se o jeho zrušení. Jsem o tom přesvědčen z toho důvodu, že oddělením jednoho spoluvlastníka zůstane pouze jeden, pročež již nelze hovořit o spoluvlastnictví, nýbrž jedná se o výlučné vlastnictví bývalého spoluvlastníka.

Oddělení ze spoluvlastnictví se lze domáhat na základě dohody, případně podáním návrhu soudu.¹⁶⁰ Žalobu na oddělení ze spoluvlastnictví navrhne soudu spoluvlastník, který žádá o své oddělení, pročež se stane žalobcem a zbylí spoluvlastníci budou žalovaní. Soud následně rozhodne ve sporném řízení dle § 153 odst. 2 OSŘ, zda se spoluvlastnický podíl žalovaného oddělí ze spoluvlastnictví.¹⁶¹

Vzhledem k tomu, že zákon ohledně zbylých aspektů oddělení ze spoluvlastnictví mlčí, používají soudy na řešení těchto otázek analogicky ustanovení zákona týkající se zrušení spoluvlastnictví.¹⁶² Proto co se týče ostatních náležitostí, odkazuji na podkapitolu 3.3.

3.5. Shrnutí

Může nastat situace, kdy spoluvlastník již nechce setrvat ve spoluvlastnickém vztahu. V takovém případě má několik možností, jak z něj může vystoupit. V mezích spoluvlastnictví podílu není možné se domáhat zrušení účasti jen některého spoluvlastníka na společnosti, neboť

¹⁵⁷ NOVOTNÝ, P., NOVOTNÁ, M., KEDROŇOVÁ, K., ŠTROSOVÁ, I., ŠTÝSOVÁ, M., op. cit., s. 311.

¹⁵⁸ Více k dělitelnosti podílu viz subkapitola 3.3.1.

¹⁵⁹ Viz podkapitola 3.1.

¹⁶⁰ Viz podkapitola 3.1.

¹⁶¹ COUFALÍK, P. § 1140. PETROV, J., VÝTISK, M., BERAN, V. a kol., op. cit., marg. č. 8.

¹⁶² Tamtéž.

toto právo náleží pouze společníkům. Se spoluvlastnickým podílem lze nakládat, jako s věcí ve výlučném vlastnictví, dle své libosti, mj. ho převést na jiného se souhlasem společnosti, přičemž smlouva o převodu musí být uzavřena písemně s úředně ověřenými podpisy. Dále lze účast na spoluvlastnictví podílu ukončit zrušením nebo oddělením ze spoluvlastnictví. Zrušit lze spoluvlastnictví dvěma způsoby, a to dohodou spoluvlastníků nebo rozhodnutím soudu, zároveň musí být rozhodnuto o způsobu vypořádání. Soud se při určování způsobů vypořádání musí držet zákonem stanoveného pořadí, spoluvlastníci toto pořadí dodržet nemusí. V případě splnění podmínek, lze vypořádat podíl jeho rozdělením. Pokud to není možné, soud může přikázat podíl jednomu ze spoluvlastníků a nařídít, aby ostatní vyplatil. Pokud žádný ze spoluvlastníků nejeví o podíl zájem, rozhodne soud o jeho prodeji ve veřejné dražbě. S tímto prodejem musí společnost vyjádřit souhlas, pokud se dražba nekoná jen v okruhu společníků společnosti. Dohodou mohou spoluvlastníci vypořádat podíl stejnými způsoby jako soud, a kromě toho i jakýmkoli jiným způsobem, který uznají za vhodný. Ze spoluvlastnictví se lze rovněž oddělit a to pomocí velmi podobných metod, které zákon stanoví pro zrušení spoluvlastnictví. Rovněž je třeba si uvědomit, že pokud je podíl vtělen do kmenového listu, vztahují se na něj odlišnosti, způsobené jeho povahou.

4. Možnost vyloučení spoluvlastnictví podílu společenskou smlouvou

V poslední kapitole této diplomové práce se budu věnovat tomu, zda je možné společenskou smlouvou vyloučit případné spoluvlastnictví podílu. Spoluvlastnictví může zásadně vzniknout na základě všech právních důvodů, stejně jako vlastnictví.¹⁶³ Důležité je však zaměřit se na slovíčko „zásadně“. To nám napovídá, že tomu tak nebude vždy a je proto otázkou, zda lze vyloučení spoluvlastnictví podílu zahrnout mezi výjimky, kdy lze spoluvlastnictví vyloučit. Stav poznání je však, co se této otázky týče, velmi strohý, protože bude tato kapitola postavená převážně na mnou vykonstruovaných domněnkách.

Než se pustím do samotného rozboru, považuji za důležité vysvětlit, jak může spoluvlastnictví podílu vzniknout. Obecně existují dva způsoby jeho vzniku, tj. originární a derivativní nabytí.¹⁶⁴ Derivativně lze podíl nabýt do spoluvlastnictví jen během existence společnosti a to od předchozího vlastníka. Lze tak učinit třemi způsoby, konkrétně právním jednáním (typicky smlouvou), děděním nebo rozhodnutím orgánu veřejné moci.¹⁶⁵ Originární nabytí znamená, že spoluvlastníci neodvozují své vlastnické právo od předchozího vlastníka.¹⁶⁶ V případě spoluvlastnictví podílu bude přicházet v úvahu pouze převzetí vkladu do základního kapitálu, stejně jako u nabytí podílu do výlučného vlastnictví.¹⁶⁷ Převzetí vkladu je možné při založení společnosti pomocí společného splnění vkladové povinnosti nebo za trvání společnosti při zvýšení základního kapitálu novými vklady.¹⁶⁸ Všechny zde vyjmenované možnosti jsou představitelné, nicméně nejčastějším způsobem vzniku spoluvlastnictví podílu je dědění po zemřelém společníkovi.¹⁶⁹

4.1. Vyloučení spoluvlastnictví družstevního podílu

Zákon o obchodních korporacích otázku, zda lze vyloučit zakladatelským právním jednáním spoluvlastnictví podílu, upravuje pouze v poměrech družstva, kde v ustanovení § 597 ZOK stanoví, že spoluvlastnictví podílu může být stanovami vyloučeno. V praxi se totiž vyskytují situace, kdy by spoluvlastnictví družstevního podílu, bylo pro družstvo nevhodné.

¹⁶³ ZUKLINOVÁ, M. In: DVOŘÁK, J., ŠVESTKA, J. a kol., op. cit., s. 76

¹⁶⁴ THÖNDEL, A. In: DVOŘÁK, J., ŠVESTKA, J. a kol., op. cit., s. 48-49.

¹⁶⁵ NOVOTNÝ, P., NOVOTNÁ, M., KEDROŇOVÁ, K., ŠTROSOVÁ, I., ŠTÝSOVÁ, M., op. cit., s. 277 až 279.

¹⁶⁶ Tamtéž, s. 280.

¹⁶⁷ ŠTENGLOVÁ, I. In: BARTOŠÍKOVÁ, M., ŠTENGLOVÁ, I., op. cit., s. 71-72.

¹⁶⁸ Tamtéž.

¹⁶⁹ EICHLEROVÁ, K. In: ČERNÁ, S., ŠTENGLOVÁ, I., PELIKÁNOVÁ, I. a kol., op. cit., s. 339.

Bude se jednat hlavně o případy, kdy je spoluvlastnictví vyloučeno pro charakter družstva nebo obsah členství, tj. vzájemná práva a povinnosti členů.¹⁷⁰

Typickým příkladem je úprava sociálního družstva. V tomto typu družstva je podíl dle § 763 odst. 1 ZOK spjat s pracovním poměrem nebo výkonem práce bez nároku na odměnu, případně s poskytováním služeb v rámci obecně prospěšné činnosti družstva. Důvodem této úpravy je převážně snaha zákonodárce o to, aby členy sociálního družstva byli jen ti, kteří se skutečně na jeho činnosti podílí a nikoli jen formální členové, kteří nemají na družstvo, žádnou vazbu.¹⁷¹ To je také jedním z důvodů, proč se zákonodárce rozhodl dát i výslovnou možnost vyloučit spoluvlastnictví družstevního podílu stanovami. V případě, že by byl podíl v sociálním družstvu ve spoluvlastnictví, došlo by právě k tomuto vzdálení se spoluvlastníků od družstva a zkomplikování možnosti osobní účasti spoluvlastníků na činnosti družstva. V sociálním družstvu je rovněž dle § 763 odst. 2 ZOK zakázán převod nebo přechod podílu, což je rovněž projevem této vázanosti členů na činnost družstva.

4.2. Vyloučení spoluvlastnictví podílu ve společnosti s ručením omezeným

Možnost vyloučení spoluvlastnictví podílu společenskou smlouvou zákon pro obchodní společnosti výslovně nestanoví a co se týče jeho omezenosti, zcela mlčí. Obecně je spoluvlastnictví podílu v obchodní společnosti zákonem povoleno. Vyplývá to z dikce § 32 odst. 3 ZOK. Pokud tedy společnost chce toto právo omezit, jedinou možností, jak by toho mohla podle mě dosáhnout, je pomocí výslovného ujednání ve společenské smlouvě. Otázkou však zůstává, zda a případně za jakých podmínek, je možné ujednání o vyloučení nebo omezení spoluvlastnictví podílu do společenské smlouvy vložit. Pro vyřešení této otázky se budeme muset ponořit hlouběji do tématu. Především je třeba analyzovat ustanovení § 32 odst. 3 ZOK, který jako jediný paragraf zákona o obchodních korporacích upravuje problematiku spoluvlastnictví podílu. Vodítkem může být také zmiňovaná úprava možnosti vyloučení spoluvlastnictví družstevního podílu.

4.2.1. Soulad s autonomií vůle

Zásada autonomie vůle má své východisko již na ústavní úrovni a to v čl. 2 odst. 4 Ústavy, který zní: „Každý občan může činit, co není zákonem zakázáno, a nikdo nesmí být

¹⁷⁰ CILEČEK, F. § 597. In: ŠTENGLOVÁ, I., HAVEL, B., CILEČEK, F., KUHN, P., ŠUK, P., op. cit., marg. č. 2.

¹⁷¹ Důvodová zpráva k návrhu zákona č. 90/2012 Sb., zákon o obchodních korporacích. [online]. [cit. 27.2.2024]. dostupná z: <http://obcanskyzakonik.justice.cz/images/pdf/Duvodova-zprava-k-ZOK.pdf>, s. 90-91.

nucen činit, co zákon neukládá.“ Tato zásada se projevuje ve všech právních odvětvích, nicméně v soukromém právu je pravděpodobně nejviditelnější.¹⁷² „Reguluje soukromoprávní vztahy nepřímo, tj. stanovením obecných pravidel chování mezi účastníky, které účastníci svým vlastním aktivním jednáním konkretizují a současně uvádějí v život.“¹⁷³ V soukromém právu tedy převládá zásada autonomie vůle, která dovoluje ujednat si své záležitosti tak, jak jednající strany uznají za vhodné v případě, pokud to neodporuje kogentním ustanovením zákona. Obsah právního jednání tedy nestanoví zákon, nýbrž jsou to právě ty jednající strany a je zcela na nich, zda dispozitivní právní normy přijmou za své, nebo si ujednají své záležitosti odlišně.¹⁷⁴ Volní svoboda jednotlivce tak může být omezena pouze v případě naléhavého společenského zájmu.¹⁷⁵ Kogentní ustanovení jsou dle § 1 odst. 2 OZ taková, u kterých odlišné ujednání zákon výslovně zakazuje a dále taková, která zákon stanoví na ochranu dobrých mravů¹⁷⁶, veřejného pořádku¹⁷⁷ nebo postavení osob. V případě odchýlení se od kogentních ustanovení zákona, je takové jednání neplatné dle § 580 OZ. Nadto podle Nejvyššího soudu obsahuje § 580 OZ další zvláštní zákonný zákaz, které je vůči § 1 odst. 2 OZ speciální. Jde o nepřímý zákaz, který stanoví zákaz odchýlení se od ustanovení zákona způsobem, který odporuje smyslu a účelu zákona. Pokud by se strany odchýlily jiným způsobem, který smyslu a účelu zákona neodporuje, není tím založena neplatnost takového ujednání.¹⁷⁸

Ustanovení § 32 odst. 3 ZOK nestanoví nic o tom, zda je, či není možné společenskou smlouvou omezit spoluvlastnictví podílu, a však je z něj možné dovodit, že s možností

¹⁷² BĚLOHLÁVEK, Alexander J. Autonomie vůle v civilním právu, její ústavněprávní základ a upřednostnění částečné neplatnosti právního jednání před neplatností celkovou. *Právní rozhledy*, 2020, č. 23-24. [online]. [cit. 27.2.2024]. Dostupné z: <https://app-beck-online-cz.ezproxy.is.cuni.cz/bo/chapterview-document.seam?documentId=nrptemsgbpxa4s7gizv6mrul5zv6obqge&groupIndex=0&rowIndex=0&refSource=search>, s. 801-808.

¹⁷³ HURDÍK, Jan. Autonomie vůle. In: HENDRYCH, Dušan a kol. *Právní slovník*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2009. [online]. [cit. 27.2.2024]. Dostupné z: <https://app-beck-online-cz.ezproxy.is.cuni.cz/bo/documentview.seam?documentId=nnptembqhfpxw64zrguxgc5lun5xg63ljmvpxm5lmmu&groupIndex=0&rowIndex=0&refSource=search#>.

¹⁷⁴ BĚLOHLÁVEK op. cit.

¹⁷⁵ Tamtéž.

¹⁷⁶ Dle Nejvyššího soudu jde o „souhrn společenských, kulturních a mravních norem, jež v historickém vývoji osvědčují jistou neměnnost, vystihují podstatné historické tendence, jsou sdíleny rozhodující částí společnosti a mají povahu norem základních“ - Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 26. 6. 1997, sp. zn. 3 Cdo 69/96. In: Beck-online [právní informační systém]. Nakladatelství C. H. Beck [cit. 28.2.2023]. Dostupné z: <http://www.beck-online.cz/>.

¹⁷⁷ Dle ministerstva vnitra jde o „souhrn společenských vztahů, které vznikají, rozvíjejí se a zanikají na místech veřejných a veřejnosti přístupných. Jsou upraveny právními i neprávními normativními systémy a jejich zachování je významné pro zajištění klidného a bezporuchového chodu společnosti“ dostupný na: <https://www.mvcr.cz/clanek/verejny-poradek.aspx>.

¹⁷⁸ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 19. 9. 2017, sp. zn. 29 Cdo 5719/2016. In: Beck-online [právní informační systém]. Nakladatelství C. H. Beck [cit. 28.2.2023]. Dostupné z: <http://www.beck-online.cz/>.

spoluvlastnictví podílu zákon počítá. V rozporu se zákonem, proto vyloučení spoluvlastnictví podílu není. Je tak potřeba si položit otázku, zda toto ustanovení neplní funkci ochrany dobrých mravů, veřejného pořádku nebo postavení osob. Domnívám se, že toto ujednání není v rozporu ani s jedním z těchto omezení. Není totiž stanoveno na ochranu dobrých mravů ani veřejného pořádku a ujednání týkající se převoditelnosti podílu ve společenské smlouvě se na postavení osob nevztahuje.¹⁷⁹

Smyslu a účelu zákona se ustanovení § 32 odst. 3 ZOK dle mého názoru rovněž nepříčí. Je tomu tak proto, že ačkoli s možností spoluvlastnictví zákon počítá, toto ustanovení není dáno přímo na ochranu spoluvlastnictví podílu. Dalším argumentem, který mě vede k tomuto závěru, je, že hned v § 32 odst. 4 zákon o obchodních korporacích výslovně počítá se spoluvlastnictvím družstevního podílu a jak bylo řečeno v podkapitole 4.1., spoluvlastnictví družstevního podílu může být stanovami vyloučeno.¹⁸⁰ Dle mého názoru je tedy případné vyloučení spoluvlastnictví podílu ve společnosti s ručením omezeným v souladu se zásadou autonomie vůle, § 1 odst. 2 a § 580 odst. 1 OZ.

4.2.2. Možné využití analogie

Vzhledem k tomu, že zákon možnost vyloučení spoluvlastnictví podílu výslovně stanoví pro družstva, zatímco pro obchodní společnosti nikoli, nabízí se využití argumentu a contrario¹⁸¹. Kdyby zákonodárce chtěl tuto možnost připustit i u obchodních společností, promítnul by to přímo do zákona. To však dle mého soudu není zcela namístě. Vyloučení spoluvlastnictví podílu je v obchodních společnostech totiž dle mého názoru pouze méně častou situací než u družstev, pročež se podle mě jedná spíše o mezeru v zákoně. Zákonodárce tuto možnost zkrátka vynechal. Učinil tak buď záměrně, aby nebyl zákon o obchodních korporacích zbytečně obsáhlý v očekávání, že analogicky se použije úprava družstev, nebo tak učinil omylem, jelikož na ni nepomyslel. Tak či onak, mám za to, že je namístě spíše analogické použití ustanovení o vyloučení spoluvlastnictví družstevního podílu než použití argumentu a contrario.

Stejně jako u družstev může nastat situace ve společnosti s ručením omezeným, že ta potřebuje, aby se její společníci přímo podíleli na chodu společnosti a nemůže si tak dovolit jakékoli vzdalování se společníků od společnosti. Z toho důvodu mám za to, že se společnost může, po použití analogie k družstevnímu právu, rozhodnout vyloučit spoluvlastnictví podílu

¹⁷⁹ PETROV, Jan. § 1. In: PETROV J., VÝTISK, M., BERAN, V. a kol., op. cit., marg. č. 77.

¹⁸⁰ Viz podkapitola 4.1.

¹⁸¹ Argument na základě opaku. Viz GERLOCH, Aleš. Logický výklad. In: HENDRYCH op. cit.

za podmínek, které jsem předeštel pro vyloučení spoluvlastnictví družstevního podílu.¹⁸² Tato možnost bude úzce souviset se silnou vazbou společníků na společnost, osobním výkonem činností pro společnost a s převoditelností podílu. Neznamená to však, že by šlo vyloučení spoluvlastnictví podílu do společenské smlouvy zahrnout bez dalšího. Tato možnost je spíše výjimečným nástrojem, který je možné využít pouze po splnění výše uvedených podmínek.

4.2.3. Převážení silnějšího zájmu

Společnost vyloučením spoluvlastnictví podílu zasahuje do práv a povinností budoucích společníků tím, že jim znemožňuje nabýt podíl do spoluvlastnictví. Společnost by tak pro to, aby mohla toto omezení do společenské smlouvy zařadit, měla mít rozumný důvod a vážít toto její právo s právy společníků a budoucích společníků.¹⁸³ Ti mají právo, aby mohli nabývat podíl na základě různých právních skutečností, pokud toto jejich právo není omezeno zákonem nebo společenskou smlouvou.¹⁸⁴

Pokud je zákonem a společenskou smlouvou povoleno, aby budoucí společníci nabyli podíl určitým způsobem, pak by toto právo společenská smlouva neměla omezovat pro nabytí podílu do spoluvlastnictví bez vážného důvodu, protože by tím v podstatě přidala další omezení ohledně nabývání podílu. Tímto by společnost zasáhla do práv společníků.¹⁸⁵ Možnost nabytí podílu do spoluvlastnictví jde tedy ruku v ruce s omezením převoditelnosti podílu. Pokud nelze určitým způsobem nabývat podíl, protože to zakazuje zákon nebo společenská smlouva, pak samozřejmě nelze tento podíl nabýt tímto způsobem ani do spoluvlastnictví. Zde lze rovněž použít analogii k družstevní úpravě spoluvlastnictví podílu, kterou jsem popisoval v podkapitole 4.1. U družstev, kde je vyloučeno spoluvlastnictví družstevního podílu, je rovněž značně omezena, nebo úplně vyloučena jeho převoditelnost. Jsem přesvědčen o tom, že stejný závěr lze aplikovat i na společnost s ručením omezeným. Jedním z hlavních problémů v takovéto situaci spatřuji v tom, že podíl musí být spravován vůči společnosti správcem.¹⁸⁶ Správa podílu správcem samozřejmě značně omezuje osobní účast spoluvlastníků na společnosti. Kdybychom lpěli na tom, že spoluvlastnictví nesmí být nikdy společenskou smlouvou vyloučeno, pak by bylo společnosti a jejím společníkům odňato základní právo zaručené Listinou základních práv a svobod svobodně podnikat dle čl. 26 LZPS. Zároveň však

¹⁸² Viz podkapitola 4.1.

¹⁸³ POKORNÁ, J. § 32. In: LASÁK, J., DĚDIČ, J., POKORNÁ, J., ČÁP, Z., SKÁLOVÁ, J. a kol., op. cit., odst. 3., 4. odstavec.

¹⁸⁴ Tamtéž.

¹⁸⁵ POKORNÁ, J. § 32. In: LASÁK, J., DĚDIČ, J., POKORNÁ, J., ČÁP, Z., SKÁLOVÁ, J. a kol., op. cit., odst. 3., 4. odstavec.

¹⁸⁶ Ke správě podílu správcem odkazuji na kapitulu 1 této diplomové práce.

společnost při vyloučení možnosti nabývat podíl do spoluvlastnictví omezuje ústavně zaručené právo vlastnit majetek, které je uvedeno v čl. 11 LZPS.

Jedná se tedy dle mého názoru o střet dvou práv, které jsou zaručené Listinou základních práv a svobod. Je to právo vlastnit majetek dle čl. 11 LZPS a právo svobodně podnikat dle čl. 26 LZPS. Tato základní práva stejně jako všechna ostatní práva vyjádřené v Listině základních práv a svobod, jsou si v zásadě rovnocenná. V případě střetu dvou zájmu chráněných Listinou základních práv a svobod je třeba při omezování jednoho z nich postupovat dle testu proporcionality.¹⁸⁷ Ten se skládá ze tří kroků. Prvním z nich je test vhodnosti, kterým je zkoumáno, zda omezujícím opatřením lze dosáhnout kýženého výsledku. Druhým je test potřebnosti, kterým je prověřováno, zda cíle nelze dosáhnout jinými, méně omezujícími prostředky. Třetím a posledním krokem je test poměrování, kterým je zkoumáno, jestli je nalezena rovnováha mezi právem, které je omezováno, a důvody, které ospravedlňují tento zásah.¹⁸⁸ Společnost, která zvažuje vyloučení spoluvlastnictví podílu by se proto dle mého soudu měla řídit testem proporcionality v každém případě jednotlivě. Pokud ustanovení testem proporcionality projde, může společnost vyloučit spoluvlastnictví podílu, pokud ne, musí hledat jiná, méně omezující opatření, k dosažení kýženého výsledku.

Společnost by tak měla zvažovat, který z těchto dvou zájmů je silnější a teprve po důkladném zvážení obou by se měla rozhodnout, zda nabývání podílu do spoluvlastnictví společenskou smlouvou zakáže. Silnější zájem by měla upřednostnit. Zájem slabší, který naopak bude omezovat, by měla na základě testu proporcionality omezit pouze v nutné míře proto, aby byl naplněn účel, který tímto omezením sleduje. Jestli pro dosažení účelu postačí mírnější řešení, nemůže společnost právo společníků nabývat podíl do spoluvlastnictví zcela vyloučit společenskou smlouvu, nýbrž jen omezit.¹⁸⁹ Například by společenská smlouva mohla dle mého názoru omezit maximální počet spoluvlastníků podílu, nebo omezit možnost správy podílu pouze na jednoho ze spoluvlastníků a zakázat tak, aby byl podíl spravován třetí osobou.

Pakliže společnost zřídí toto omezení ve společenské smlouvě i přes to, že nebyly splněny výše uvedené podmínky, zakládá to absolutní neplatnost takového ujednání dle § 588 OZ. Odporuje totiž zákonu (LZPS) a zjevně tím odporuje veřejnému pořádku. Má to za následek, že soud k neplatnosti v případě soudního sporu přihlédne i bez návrhu.

¹⁸⁷ JANTOŠ, Michal. Odůvodnění žádosti o informace při kolizi základních práv. *Právní rozhledy*, 2019, č. 7, [online]. [cit. 1.4.2024]. Dostupné z: <https://app-beck-online-cz.ezproxy.is.cuni.cz/bo/chapterview-document.seam?documentId=nrptembrhfxa4s7g5pxgxzsq4a&groupIndex=0&rowIndex=0&refSource=search> s. 248-253.

¹⁸⁸ Tamtéž.

¹⁸⁹ POKORNÁ, J. § 32. In: LASÁK, J., DĚDIČ, J., POKORNÁ, J., ČÁP, Z., SKÁLOVÁ, J. a kol., op. cit., odst. 3.

Na závěr je třeba dodat, že pokud je podíl vtělen do kmenového listu, je neomezeně převoditelný, protože nemůže být jeho nabývání do spoluvlastnictví podílu vyloučeno, ani omezeno.

4.3. Shrnutí

Úpravu vyloučení spoluvlastnictví podílu ve společnosti s ručením omezeným, na rozdíl od družstevní úpravy, zákon o obchodních korporacích nezakotvuje. V družstvu může být spoluvlastnictví podílu stanovami vyloučeno. Při posuzování shora uvedené otázky jsem dospěl k závěru, že vyloučení spoluvlastnictví podílu je v souladu s autonomií vůle a je možné využít analogicky úpravu družstev. Rovněž jsem dospěl k závěru, že je třeba využít analogii k družstevní úpravě spíše než argument a contrario. Nakonec je třeba, aby společnost poměřila její právní zájem na vyloučení spoluvlastnictví podílu s právem budoucích spoluvlastníků na svobodném nabývání podílu. Spoluvlastnictví podílu je proto možné společenskou smlouvou vyloučit za předpokladu, že se její právní zájem na vyloučení spoluvlastnictví podílu ukáže jako silnější než právo spoluvlastníků na svobodném nabývání podílu. Pokud se společnost těmito pokyny řídit nebude, zakládá to absolutní neplatnost takového ujednání.

Závěr

Cílem této diplomové práce byla analýza vybraných otázek spoluvlastnictví podílu s poukazem na případné odlišnosti od obecné právní úpravy spoluvlastnictví společné věci. Tohoto cíle jsem dosáhl zodpovězením tří výzkumných otázek položených v úvodu, prostřednictvím kterých jsem se snažil nalézt odpověď na základní otázku: „Jak se liší úprava spoluvlastnictví podílu od obecné úpravy spoluvlastnictví společné věci?“

První otázka zní: „Jaké je postavení správce podílu?“ Při posuzování této otázky jsem dospěl k závěru, že správci náleží při správě podílu zcela klíčová role. Jen on totiž může spravovat podíl vůči společnosti. V ostatních záležitostech správy podílu mohou spoluvlastníci rozhodovat, stejně jako při správě společné věci, na základě vzájemné dohody, případně principu majorizace. Stejnými způsoby spoluvlastníci rovněž správce volí. Správcem může být jak jeden ze spoluvlastníků, tak i třetí osoba a je vůči spoluvlastníkům v postavení příkazníka. Rovněž se na něj dle mého názoru subsidiárně použijí ustanovení o správě cizího majetku. Pluralita správců je v případě správy podílu vůči společnosti dle mého soudu vyloučena. Správce má vůči spoluvlastníkům četná práva a povinnosti, která na druhé straně odpovídají právům a povinnostem spoluvlastníků vůči němu. Nejvýznamnějšími povinnostmi jsou povinnost řádného výkonu správy, povinnost podat vyúčtování a povinnost vydat užitky. Nejvýznamnějšími právy naopak právo na náhradu účelně vynaložených nákladů a právo na odměnu.

Na druhou otázku, která zní: „Jak může spoluvlastník ukončit svou účast na spoluvlastnictví?“, jsem odpověděl, že není možné se domáhat zrušení účasti jen některého spoluvlastníka na společnosti, neboť toto právo náleží pouze společníkům. Se spoluvlastnickým podílem lze nakládat, jako s věcí ve výlučném vlastnictví, dle své libosti, tedy mj. jej převést na jiného. Je přitom však vyžadován souhlas společnosti a smlouva o převodu musí být uzavřena písemně s úředně ověřenými podpisy. Účast na spoluvlastnictví podílu lze také ukončit zrušením nebo oddělením ze spoluvlastnictví. Zrušení se lze domáhat dvěma způsoby, a to dohodou spoluvlastníků nebo rozhodnutím soudu. Přitom však musí být rozhodnuto o způsobu vypořádání. Soud se při jeho určování musí držet zákonem stanoveného pořadí. V případě splnění podmínek, lze vypořádat podíl jeho rozdělením. Pokud to není možné, soud může přikázat podíl jednomu ze spoluvlastníků a nařídít, aby ostatní vyplatil. Jestliže žádný ze spoluvlastníků nejeví o podíl zájem, rozhodne soud o jeho prodeji ve veřejné dražbě. S tímto prodejem musí společnost vyjádřit souhlas v případě, že se dražba nekoná jen v okruhu společníků společnosti. Dohodou mohou spoluvlastníci vypořádat podíl stejnými způsoby jako soud, a kromě toho i jakýmkoli jiným způsobem, který uznají za vhodný. Nejsou přitom vázání

žádným pořadím. Ze spoluvlastnictví se lze rovněž oddělit, a to pomocí velmi podobných metod, které zákon stanoví pro zrušení spoluvlastnictví. Rovněž je třeba si uvědomit, že pokud je podíl vtělen do kmenového listu, vztahují se na něj odlišnosti, způsobené jeho povahou.

Poslední výzkumná otázka zní: “Je možno společenskou smlouvou vyloučit spoluvlastnictví podílu?”. Na tuto otázku jsem odpověděl, že úpravu vyloučení spoluvlastnictví podílu ve společnosti s ručením omezeným zákon, na rozdíl od vyloučení podílu v družstvu, neupravuje. Družstvo může spoluvlastnictví podílu stanovami vyloučit. Při posuzování shora uvedené otázky jsem dospěl k závěru, že vyloučení spoluvlastnictví podílu je v souladu s autonomií vůle a je možné využít analogicky úpravu družstev. Je však potřeba, aby společnost poměřila její právní zájem na vyloučení spoluvlastnictví podílu se zájmem budoucích spoluvlastníků na svobodném nabývání podílu. Spoluvlastnictví podílu proto je možné společenskou smlouvou vyloučit za předpokladu, že pro to má společnost vážný důvod, tedy že se její právní zájem na vyloučení spoluvlastnictví podílu ukáže jako silnější než zájem spoluvlastníků na svobodném nabývání podílu. Pokud se společnost těmito pokyny řídit nebude, zakládá to absolutní neplatnost takového ujednání.

Vzhledem k poznatkům, které jsem získal zpracováním této diplomové práce, jsem dospěl k závěru, že ačkoli při řešení otázek týkajících se spoluvlastnictví podílu lze čerpat z obecné úpravy spoluvlastnictví společné věci, existují pro spoluvlastnictví podílu odlišnosti způsobené povahou podílu jako věci nehmotné a také korporátním právem. Tyto odlišnosti pak nejsou zákonem ani doktrínou dostatečně probádané, pročež je potřeba k některým odpovědím dospět využitím jiných ustanovení.

Seznam zkratek

Občanský zákoník, OZ

Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

Zákon o obchodních korporacích, ZOK

Zákon č. 90/2012 Sb., zákon o obchodních korporacích

Emca

European Model Companies Act

Listina základních práv a svobod, LZPS

Listina základních práv a svobod, resp. usnesení předsednictva České národní rady č. 2/1993 Sb., o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součásti ústavního pořádku České republiky

OZ 1964

Zákon č. 40/1964, občanský zákoník

OZO

Zákon č. 948/1811, obecný zákoník občanský

Seznam použitých zdrojů

1. Monografie

BARTOŠÍKOVÁ, Miroslava, ŠTENGLOVÁ, Ivana. *Společnost s ručením omezeným*. [Beck-online]. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2006. [online]. 667 s. [cit. 28.10.2023]. ISBN 80-7179-441-4. Dostupné z: <https://app-beck-online-cz.ezproxy.is.cuni.cz/bo/document-view.seam?documentId=nnptembqgzpwk4diguya&groupIndex=1&rowIndex=0&refSource=search-facets>.

ČERNÁ, S., ŠTENGLOVÁ, I., PELIKÁNOVÁ I. a kol. *Právo obchodních korporací*, 2. vydání Praha: Wolters Kluwer ČR, 2021, 656 s. ISBN 978-80-991-8.

DVOŘÁK, J., ŠVESTKA, J. a kol. *Občanské právo hmotné, díl III, věcná práva*. Praha: Wolters Kluwer, 2015. 228 s. ISBN 978-80-7478-935-9.

HENDRYCH, D. a kol. *Právníký slovník*. [Beck-online]. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2009, [online]. [cit. 3.4.2024]. Dostupné z: <https://app-beck-online-cz.ezproxy.is.cuni.cz/bo/document-view.seam?documentId=nnptembqhfwp64zrgu&groupIndex=0&rowIndex=0&refSource=search>.

LASÁK J., DĚDIČ J., POKORNÁ J., ČÁP Z., SKÁLOVÁ J. a kol. *Zákon o obchodních korporacích: Komentář*. [Systém ASPI]. Praha: Wolters Kluwer, 2021. [online]. [cit. 20.6.2023.]. ISSN 2336-517X, dostupné z: https://www.aspi.cz/products/lawText/13/32968/1/2#pa_32.

NOVOTNÝ, P., KEDROŇOVÁ K., ŠTROSOVÁ I., ŠTÝSKOVÁ M., NOVOTNÁ M. *Nový občanský zákoník, vlastnictví a věcná práva*. [BOOKPORT]. 2. vyd., Praha: Nakladatelství Grada Publishing a.s. 2017. [online]. 168 s. [cit. 23.9.2023], ISBN 978-80-271-9947-1 dostupný z: <https://www.bookport.cz/kniha/novy-obcansky-zakonik-vlastnictvi-a-vecna-prava-4188/>.

PETROV, J., VÝTISK, M., BERAN V. a kol. *Občanský zákoník. Komentář*. [Beck-online]. 2. vyd. (2. aktualizace). Praha: C. H. Beck, 2023. [online]. [cit. 18.6.2023]. § 1127. marg. č. 1., dostupný z: <https://app-beck-online-cz.ezproxy.is.cuni.cz/bo/document-view.seam?documentId=nnptembsgnpw2nrql4za&groupIndex=0&rowIndex=0&refSource=search>.

SPÁČIL, J. a kol. *Občanský zákoník III. Věcná práva (§ 976–1474)*. [Beck-online]. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2021. [online]. 1666 s. [cit. 18.6.2023]. ISBN 978-80-7400-803-0. dostupný z: <https://app-beck-online-cz.ezproxy.is.cuni.cz/bo/document-view.seam?documentId=nnptembsgfpwk5tlgi3q&groupIndex=0&rowIndex=0&refSource=search>.

ŠTENGLOVÁ, I., HAVEL, B., CILEČEK, F., KUHN, P., ŠUK, P. *Zákon o obchodních korporacích: Komentář*. [Beck-online]. 3. vyd. Praha: C.H. Beck, 2020. [online]. 1316 s. [cit. 29.2.2024]. ISBN 978-80-7400-799-6. Dostupné z: <https://app-beck-online-cz.ezproxy.is.cuni.cz/bo/document-view.seam?documentId=nnptembqgzpwk4diguya&groupIndex=1&rowIndex=0&refSource=search-facets>.

[view.seam?documentId=nnptembsgbpwk5tlgmza&groupIndex=0&rowIndex=0&refSource=search.](https://www.aspi.cz/products/lawText/13/11468/1/2#)

ŠVESTKA, J., DVOŘÁK, J., FIALA, J. a kol. *Občanský zákoník: Komentář, Svazek III, (§ 976-1474)*. [Systém ASPI]. Praha: Wolters Kluwer. [online]. [cit. 6.4.2024]. ISSN 2336-517X., dostupné z: <https://www.aspi.cz/products/lawText/13/11468/1/2#>.

2. Odborné články a další internetové zdroje

BĚLOHLÁVEK, Alexander J. Autonomie vůle v civilním právu, její ústavněprávní základ a upřednostnění částečné neplatnosti právního jednání před neplatností celkovou. *Právní rozhledy*, [Beck-online]. 2020, č. 23-24, [online]. [cit. 28.3.2024]. s. 801-808. ISSN 1210-6410.

CHALUPA, Luboš. Zákonná kritéria přikázání společné věci. *Bulletin advokacie*, [Beck-online]. 2008, č. 4, [online]. [cit. 8.4.2024]. s. 23-24. ISSN 1210-6348.

DĚDIČ, Jan. Obchodní podíl v exekuci a konkursu – současný stav a budoucnost (Nezbytnost interpretace právní úpravy „effet utile“). *Právní rozhledy*, [Beck-online]. 2012, č. 15-16, [online]. [cit. 20.4.2024]., s. 531-539.

GONDEKOVÁ, Šárka. Vázanost soudu žalobním návrhem při zrušení a vypořádání podílového spoluvlastnictví. *Bulletin advokacie*, [Beck-online]. 2016, č. 7-8. [online]. [cit. 5.4.2024]. ISSN 1211-4405.

JANTOŠ, Michal. Odůvodnění žádosti o informace při kolizi základních práv. *Právní rozhledy*, [Beck-online]. 2019, č. 7, [online]. [cit. 1.4.2024]. s. 248-253. ISSN 1210-6410.

JUROŠKA, Jan, ZAVADIL, Matouš. Přirůstání podílů v obchodní korporaci dle zákona o obchodních korporacích. *Právní rozhledy*, [Beck-online]. 2015, č. 11. [online]. [cit. 3.4.2024]. ISSN 1210-6410.

KRÜGER ANDERSEN, P a kol. European model company act (EMCA). 1. vyd., 2017. Nordic & European Company Law Working Paper No. 16-26, [online]. [cit. 20.2.2024]. Dostupný z: https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=2929348.

3. Seznam použitých právních předpisů

Code de commerce, 1807 (francouzský obchodní zákoník). [online]. [cit. 20.2.2024]. Dostupný z: <https://wipolex-res.wipo.int/edocs/lexdocs/laws/en/fr/fr199en.pdf>.

Gesetz betreffend die Gesellschaften mit beschränkter Haftung – GmbHG. (německý zákon o společnosti s ručením omezeným) [online]. [cit. 20.2.2024]. Dostupný z: https://www.gesetze-im-internet.de/englisch_gmbhg/englisch_gmbhg.html#p0123

Kodeks spółek handlowych. (polský zákon o obchodních korporacích) [online]. [cit. 20.2.2024]. Dostupný z: <https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20000941037/U/D20001037Lj.pdf>.

Listina základních práv a svobod, resp. usnesení předsednictva České národní rady č. 2/1993 Sb., o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součásti ústavního pořádku České republiky

Vyhláška č. 177/1996 Sb., Vyhláška ministerstva spravedlnosti o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif)

Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

Zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník

Zákon č. 948/1811 Sb., obecný zákoník občanský

Zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích)

Zákon č. 26/2000 Sb., zákon o veřejných dražbách

Zákon č. 250/2023 Sb., zákon o veřejných dražbách

4. Seznam použité judikatury

Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 19. 9. 2017 sp.zn. 29 Cdo 5719/2016 In: Beck-online [právní informační systém]. Nakladatelství C. H. Beck [cit. 18.6.2023]. Dostupné z <http://www.beck-online.cz/>.

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 31. 7. 2013, sp. zn. 22 Cdo 4079/2011 In: Beck-online [právní informační systém]. Nakladatelství C. H. Beck [cit. 18.6.2023]. Dostupné z: <http://www.beck-online.cz/>.

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 10. 10. 2017, sp. zn. 22 Cdo 4201/2017. In: Beck-online [právní informační systém]. Nakladatelství C. H. Beck [cit. 21.9.2023]. Dostupné z: <http://www.beck-online.cz/>.

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 22. 9. 2020, sp. zn. 22 Cdo 1036/2020 In: Beck-online [právní informační systém]. Nakladatelství C. H. Beck [cit. 21.9.2023]. Dostupné z: <http://www.beck-online.cz/>.

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 25. 9. 2012, sp. zn. 22 Cdo 125/2011. In: Beck-online [právní informační systém]. Nakladatelství C. H. Beck [cit. 21.9.2023]. Dostupné z: <http://www.beck-online.cz/>.

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 17. 10. 2017, sp. zn. 22 Cdo 192/2017. In: Beck-online [právní informační systém]. Nakladatelství C. H. Beck [cit. 21.9.2023]. Dostupné z: <http://www.beck-online.cz/>.

Rozhodnutí Nejvyššího soudu Československé republiky ze dne 23. 5. 1928, sp. zn. Rv II 488/27 In: Beck-online [právní informační systém]. Nakladatelství C. H. Beck [cit. 22.10.2023]. Dostupné z: <http://www.beck-online.cz/>.

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 25. 7. 2006, sp. zn. 22 Cdo 2058/2005. In: Beck-online [právní informační systém]. Nakladatelství C. H. Beck [cit. 22.10.2023]. Dostupné z: <http://www.beck-online.cz/>.

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 21. 8. 2019, sp. zn. 22 Cdo 2106/2019. In: Beck-online [právní informační systém]. Nakladatelství C. H. Beck [cit. 25.10.2023]. Dostupné z: <http://www.beck-online.cz/>.

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 9. 4. 2009, sp. zn. 28 Cdo 785/2009. In: Beck-online [právní informační systém]. Nakladatelství C. H. Beck [cit. 1.11.2023]. Dostupné z: <http://www.beck-online.cz/>

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 29. 6. 2016, sp. zn. 22 Cdo 300/2016 In: Beck-online [právní informační systém]. Nakladatelství C. H. Beck [cit. 23.11.2023]. <http://www.beck-online.cz/>.

Rozsudek Nejvyššího soudu Slovenské socialistické republiky ze dne 28. 9. 1973, sp. zn. 2 Cz 87/73 In: Beck-online [právní informační systém]. Nakladatelství C. H. Beck [cit. 23.11.2023]. <http://www.beck-online.cz/>.

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 25. 5. 2016, sp. zn. 22 Cdo 5353/2015 In: Beck-online [právní informační systém]. Nakladatelství C. H. Beck [cit. 29.11.2023]. Dostupné z: <http://www.beck-online.cz/>.

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 23. 9. 2010, sp. zn. 21 Cdo 2145/2009 In: Beck-online [právní informační systém]. Nakladatelství C. H. Beck [cit. 29.11.2023]. Dostupné z: <http://www.beck-online.cz/>.

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 22. 9. 2015, sp. zn. 22 Cdo 1618/2015 In: Beck-online [právní informační systém]. Nakladatelství C. H. Beck [cit. 30.11.2023]. Dostupné z: <http://www.beck-online.cz/>.

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 30. 5. 2018, sp. zn. 22 Cdo 837/2018 In: Beck-online [právní informační systém]. Nakladatelství C. H. Beck [cit. 2.12.2023]. Dostupné z: <http://www.beck-online.cz/>.

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 17. 6. 2015, sp. zn. 22 Cdo 1450/2015 In: Beck-online [právní informační systém]. Nakladatelství C. H. Beck [cit. 3.12.2023]. Dostupné z: <http://www.beck-online.cz/>.

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 15. 6. 2016, sp. zn. 22 Cdo 1942/2016 In: Beck-online [právní informační systém]. Nakladatelství C. H. Beck [cit. 3.12.2023]. Dostupné z: <http://www.beck-online.cz/>.

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 27. 3. 2018, sp. zn. 22 Cdo 6058/2017-I. In: Beck-online [právní informační systém]. Nakladatelství C. H. Beck [cit. 12.12.2023]. Dostupné z: <http://www.beck-online.cz/>.

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 18. 10. 2016, sp. zn. 22 Cdo 1114/2016 In: Beck-online [právní informační systém]. Nakladatelství C. H. Beck [cit. 12.12.2023.]. Dostupné z: <http://www.beck-online.cz/>.

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 23. 9. 2010, sp. zn. 21 Cdo 2145/2009. In: Beck-online [právní informační systém]. Nakladatelství C. H. Beck [cit. 12.12.2023]. Dostupné z: <http://www.beck-online.cz/>.

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 21. 8. 2019, sp. zn. 22 Cdo 2106/2019. In: Beck-online [právní informační systém]. Nakladatelství C. H. Beck [cit. 13.10.2023]. Dostupné z: <http://www.beck-online.cz/>.

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 19. 9. 2017, sp. zn. 29 Cdo 5719/2016. Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 26. 6. 1997, sp. zn. 3 Cdon 69/96. In: Beck-online [právní informační systém]. Nakladatelství C. H. Beck [cit. 28.2.2023]. Dostupné z: <http://www.beck-online.cz/>.

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 19. 9. 2017, sp. zn. 29 Cdo 5719/2016. In: Beck-online [právní informační systém]. Nakladatelství C. H. Beck [cit. 28.2.2023]. Dostupné z: <http://www.beck-online.cz/>.

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 19. 11. 2015, sp. zn. 22 Cdo 2908/2015 In: Beck-online [právní informační systém]. Nakladatelství C. H. Beck [cit. 6.12.2023.]. Dostupné z: <http://www.beck-online.cz/>.

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 16. 10. 2016, sp. zn. 22 Cdo 2024/2016. In: Beck-online [právní informační systém]. Nakladatelství C. H. Beck [cit. 28.3.2024.]. Dostupné z: <http://www.beck-online.cz/>.

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 3. 8. 2016, sp. zn. 22 Cdo 2208/2015 In: Beck-online [právní informační systém]. Nakladatelství C. H. Beck [cit. 30.11.2023]. Dostupné z: <http://www.beck-online.cz/>.

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. 11. 2017, sp. zn. 29 Cdo 1763/2016. In: Beck-online [právní informační systém]. Nakladatelství C. H. Beck [cit. 21.11.2023]. Dostupné z: <http://www.beck-online.cz/>.

Usnesení Ústavního soudu ze dne 28. 7. 2009, sp. zn. IV ÚS 968/09. In: Beck-online [právní informační systém]. Nakladatelství C. H. Beck [cit. 20.6.2023]. Dostupné z: <http://www.beck-online.cz/>.

Usnesení Ústavního soudu ze dne 4. 4. 2007, sp. zn. I. ÚS 650/06 In: Beck-online [právní informační systém]. Nakladatelství C. H. Beck [cit. 4.3.2024]. Dostupné z: <http://www.beck-online.cz/>

Zpráva Nejvyššího soudu Slovenské socialistické republiky ze dne 8. 3. 1973, sp. zn. Cpj 8/72. In: Beck-online [právní informační systém]. Nakladatelství C. H. Beck [cit. 3.12.2023]. Dostupné z: <http://www.beck-online.cz/>.

5. Seznam ostatních zdrojů

Důvodová zpráva k návrhu zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník. [online]. [cit. 21.6.2023]. dostupná z: <http://obcanskyzakonik.justice.cz/images/pdf/Duvodova-zprava-NOZ-konsolidovana-verze.pdf>.

Důvodová zpráva k návrhu zákona č. 90/2012 Sb., zákon o obchodních korporacích. [online]. [cit. 27.2.2024]. dostupná z: <http://obcanskyzakonik.justice.cz/images/pdf/Duvodova-zprava-k-ZOK.pdf>.

Spoluvlastnictví podílu

Abstrakt a klíčová slova

Tématem této diplomové práce je spoluvlastnictví podílu, a to konkrétně ve společnosti s ručením omezeným. Je v ní kladen důraz na analýzu spoluvlastnictví podílu jako právního institutu a snahu zjistit, jak se odlišuje od obecné úpravy spoluvlastnictví společné věci. Téma považuji za zajímavé, jelikož je v právní literatuře poměrně málo probádané. Ve zdrojových materiálech, které jsem k němu našel, jsou nastíněny pouze základní východiska, nikoli však hlubší zpracování tematiky. Proto si myslím, že může být má práce přínosným příspěvkem do odborné diskuze.

Práce je strukturovaná do čtyř kapitol, ve kterých se snažím nalézt odpovědi na tři výzkumné otázky, jež jsem si položil v úvodu práce.

V prvních dvou kapitolách se zabývám správcem podílu. V první kapitole se věnuji obecně jeho postavení. Vymezuji v ní správcovu klíčovou roli ve spoluvlastnictví podílu a jeho postavení jako příkazníka a správce cizího majetku. Dále se v této kapitole zabývám způsoby správcovy volby a odvolávání a posuzuji, zda je možné zvolit správce více. Na to navazuji druhou kapitolou, ve které vyjmenovávám nejdůležitější práva a povinnosti správce vůči spoluvlastníkům.

Ve druhé kapitole pojednávám o možnosti ukončení účasti na společnosti. Zabývám se v ní postupně podmínkami převodu spoluvlastnického podílu, zrušením spoluvlastnictví podílu a oddělením se z něj. Nejvíce se přitom věnuji možnosti zrušení spoluvlastnictví, neboť kladu značný důraz na vysvětlení způsobů vypořádání jako zásadní otázku s tímto tématem spojenou.

Poslední kapitolu věnuji zajímavému tématu, a sice zda je možné společenskou smlouvou vyloučit spoluvlastnictví podílu. Zabývám se především tím, jestli je takové ujednání v souladu s autonomií vůle, porovnávám tuto možnost s úpravou družstev a zmiňuji potřebu, aby společnost před vyloučením spoluvlastnictví podílu poměřila její zájmy se zájmy budoucích spoluvlastníků na svobodném nabývání vlastnictví. Nakonec zmiňuji možnost neplatnosti takového ujednání.

Klíčová slova: Spoluvlastnictví, podíl, správce podílu

Co-ownership of share

Abstract and key words

The thesis explores the co-ownership of share, specifically within a limited liability company. It focuses on its legal framework and seeks to establish how it differs from general co-ownership regulations. I find this area to be relatively unexplored in legal literature, which offers an opportunity for valuable scholarly contribution.

The thesis is structured into four chapters and addresses three research questions laid out in the introduction.

In the first two chapters I examine the role of the share administrator. The initial chapter provides an overview of their position in general, highlighting their key role in co-ownership of share as both principal and trustee of others' assets. I then consider the methods of his appointment and dismissal, and whether it is possible to elect multiple administrators. The following chapter enumerates the administrators' most important rights and responsibilities towards co-owners.

The following chapter discusses the possibility of termination of participation in co-ownership of share. I examine the conditions for transferring co-ownership interest, dissolution of co-ownership share, and separation from it. High emphasis is placed on the dissolution processes and settlement methods as they are fundamental issues related to this topic.

The last chapter explores the intriguing prospect of whether co-ownership of shares can be excluded by a shareholders' agreement. In particular, I assess the compatibility of such arrangements with the principle of autonomy of will, compare them with cooperative regulations, and emphasize the company's duty to balance its interests with the interests of future co-owners while ensuring free ownership acquisition. I also discuss the possibility of the invalidity of such an arrangement.

Key words: co-ownership, share, share administrator

